

Ebyokuyiga Okuva Omusaalaba

Baibuli Way Okufulumya ebitabo

Ekiwandiiko kya Pulezidenti

Baibuli Way Okufulumya ebitabo buweereza bwa Baibuli obutakola magoba. Essira lyayo erisinga liri ku mikutu gya yintaneeti n'ebitabo bya digito eby'... Ekitongole ky'ensi yonna ekikola ku kumanya Baibuli. Ekigendererwa kya IBKI kwe kulaba ng'emisomo gya Baibuli eri buli muntu yenna ayagala mu kuyiga ebisingawo ku Katonda n'ebyo by'ayagala. Abayizi TEBEetaaga kugenda mu Institute okufuna satifikeeti oba... dipulooma. Emisomo gino giyinza okusomesebwa ku yintaneeti oba mu bibiina, nga giyita mu Zoom, okugiwanula ku byuma bya digito, okugiweereza ku email, ebikubiddwa, oba ebikozesebwa abantu ssekinnoomu, ebibinja oba amakanisa mu buweereza bwabwe obw'okubuulira enjiri. IBKI si kitongole ekikkirizibwa.

Tukuwa amagezi oyige Bayibuli yo omanyee obutuufu bw'ebyo ebyogerwa mu masomo gano oba okuva mu gonna ensibuko endala. "Ebinnyonyola" ebyanjuddwa mu misomo gy'ekitongole ky'ensi yonna ekikola ku kumanya kwa Baibuli (IBKI) bye... endowooza z'abawandiisi oba abakung'aanya. Endowooza zitera okufuna ekkubo mu misomo egy'amaloboosi, vidiyo, n'egy'okukuba mu kyapa, era ng'ennyonyola za Baibuli; era, mu njigiriza z'ababuulizi, abaweereza, abasumba, abasosodooti, ne balabbi.

Bulijjo olina okukakasa ebigambo byonna, endowooza, n'enjigiriza za bino okuva bwe kiri nti buvunaanyizibwa BWO okunoonya, manya era okole Katonda by'ayagala.

Okusobola okukebera amazima g'enjigiriza yonna, soma enzivuunula za Baibuli ez'enjawulo, era weebuuzze mu nkuluze za Baibuli n'enkuluze yiga amakulu g'ebigambo oba ebisoko by'otomanyi. Weegendereze ennyonyola zonna ez'enkuluze, nga nkuluze bwe ziwa... amakulu g'ebigambo n'ebisoko okuva ku lulimi olwasooka okutuuka ku nkozesa eriwo kati.

Amakulu g'ebigambo n'ebisoko gakyuka okumala ekiseera. Ate era, ebigambo by'Oluyonaani ebingi bisobola okuvvuunulwa mu kigambo kimu, ekiyinza okukyusakyusa amakulu agaasooka.

Ka okkirize Katonda okukulambika mu kusoma kwo ku Kigambo kye Ekitukuvu, Bayibuli.

IBKI egaba olukusa okuwanula n'okubifulumya olw'ebigendererwa ebitali bya bya busuubuzi emisomo gyabwe mu bujjuvu. Okuwulira wa ddembe okugabana naye nga totunda, kukyusa, oba kusasula bitabo oba misomo.

Randolph Dunn, Pulezidenti

Tukwasaganye: info.IBKI.luganda@gmail.com

Omukutu gwa yintaneeti: thebiblewayonline.com/IBKI-Oluganda.html

Ebyokuyiga Okuva Mu MUSAALABA

Okukomererwa kw'Abaruumi

Kiki ddala omulambo gwa Yesu ow'e Nazaaleesi gwe gwagumira mu ssaawa ezo ez'okutulugunyizibwa?

Enkola y'okukomererwa ku musaalaba yennyini kwe kutulugunya n'okuttibwa ng'onywedde ku musaalaba. Nneebanja bangi abasomye essomo lino emabega, n'okusingira ddala munnange ow'omulembe guno, Dr. Pierre Barbet, omusawo Omufaransa alongoosa abadde akoze okunoonyereza okw'amaanyi mu byafaayo n'okugezesa era awandiise nnyo ku nsonga eno.

Kirabika enkola eyasooka okumanyibwa ey'okukomererwa ku musaalaba yali ya Baperusi. Alekizanda ne ba Genero be baagikomyawo mu nsi ya Mediterranean -- e Misiri ne mu Carthage. Kirabika Abaruumi enkola eno baagiyiga okuva mu Bakarthage era (nga kumpi buli kimu Abaruumi bwe baakola) baakulaakulanya mangu eddaala ery'amaanyi ennyo ery'obukugu n'obukugu mu kugikola. Abawandiisi Abaruumi abawerako (Livy, Cicer, ne Tacitus) boogera ku kukomererwa, era obuyiia obuwerako, okukyusakyusa, n'enjawulo byogerwako mu bitabo eby'edda.

Ng'ekyokulabirako, ekitundu ekigolokofu eky'omusaalaba (oba stipes) kiyinza okuba n'omukono ogw'omusalaba (oba patibulum) oguyungiddwa ku ffuuti bbiri oba ssatu wansi w'omutwe gwagwo mu kye tuteera okulowooza nti omusaalaba gw'Olulattini. Kyokka engeri eyasinga okukozesebwa mu kiseera kya Mukama waffe yali musaalaba gwa Tau, ogwali gufaanana nga T yaffe. Mu musaalaba guno patibulum yateekibwa mu notch waggulu ku stipes. Waliwo obukakafu obw'eby'okunoonyereza ku by'edda obulaga nti ku musaalaba ogw'ekika kino kwe kwakomererwa Yesu.

Awatali bukakafu bwonna obw'ebyafaayo oba mu Baibuli, abasiizi b'ebifaananyi ab'omulembe ogw'omu makkati n'ogw'okuzzaawo eddiini batuwadde ekifaananyi kyaffe ekya Kristo ng'asitudde omusaalaba gwonna. Naye okutwalira awamu ekikondo ekigolokofu oba stipes, kyassibwanga enkalakkalira mu ttaka mu kifo we battibwa era omusajja eyasalirwa omusango yawalirizibwanga okusitula ekikondo ekizitowa pawundi nga 110, okuva mu kkomera okutuuka mu kifo we battibwa.

Bangi ku basiizi b'ebifaananyi n'ababumba abasinga obungi ab'okukomererwa nabo balaga emisumaali nga giyita mu ngalo. Ebyafaayo by'Abaruumi n'emirimu egy'okugezesa biraga nti emisumaali gyavugibwa wakati w'amagumba amatono ag'engalo (*radial ne ulna*). so si kuyita mu ngalo. Emisumaali egivugibwa mu ngalo gijja kweyambula wakati w'engalo nga gikoleddwa okuwanirira obuzito bwa...

omubiri gw'omuntu. Endowooza enkyamu eyinza okuba nga yava mu butategeera bigambo bya Yesu bye yagamba Tomasi nti, "Weetegereze emikono gyange." Abakugu mu by'omubiri, ab'omulembe guno n'ab'edda, bulijjo batwala engalo ng'ekitundu ky'omukono.

Ekipande ekiyitibwa titulus oba akapande akatono akalaga omusango gw'oyo eyattibwa kyateranga okuteekebwa ku muggo, ne kasitulibwa mu maaso g'okukunjaana okuva mu kkomera, oluvannyuma ne kakomererwa ku musaalaba ne gutuuka waggulu ku mutwe. Ekipande kino ng'omuggo gwakyo gukomererwa waggulu ku musaalaba kyandiguwadde engeri gye gufaanana ng'omusaalaba ogw'Olulattini.

Naye, kya lwatu, okubonaabona kwa Kristo okw'omubiri kwatandika mu Gesusemane. Ku bintu bingi ebikwata ku kubonaabona kuno okwasooka, ekisinga okusikiriza mu mubiri ye ntuuyo ezirimu omusaayi. Kyewunyisa nti Lukka Omutukuvu, omusawo, ye yekka okwogera ku kino. Agamba nti, "Era olw'okuba yali mu Obulumi, Yayongera okusaba. Entuuyo ze ne zifuuka ng'amatondo g'omusaayi, nga zikulukuta wansi ku ttaka."

Buli bukodyo (akakodyo) akalowoozebawako kakozesebwa abamanyi ab'omulembe guno okunnyonyola ewala ennyonyola eno, kirabika wansi w'endowooza enkyamu nti kino tekibaawo. Kaweefube mungi nnyo yandibadde awonyezebwa singa ababuusabuusa beebuza ku bitabo ebikwata ku by'obujjanjabi. Wadde nga tekitera kubaawo, ekintu ekiyitibwa Hematidrosis oba entuuyo ezivaamu omusaayi, kiwandiikiddwa bulungi. Wansi w'okunyigirizibwa okw'amaanyi okw'enneewulira okw'ekika Mukama waffe kwe yafuna, emisuwa emitonotono mu nseke z'entuuyo giyinza okukutuka, bwe kityo ne kitabula omusaayi n'entuuyo. Enkola eno yandiba nga yaleeta obunafu obw'amaanyi n'okukankana okuyinza okubaawo.

Oluvannyuma lw'okukwatibwa mu ttumbi, Yesu yaddirira okuleetebwa mu maaso g'Olukiiko Olukulu ne Kayifo, Kabona Asinga Obukulu. Wano we waasookera okulumwa omubiri. Omuserikale yakuba Yesu mu maaso olw'okusirika bwe yabuuziddwa Kayifo. Olwo abakuumi b'olubiri ne bamuziba amaaso ne bamujerega mu ngeri ey'okusekerera okubategeera nga buli omu ayitawo, n'amufuuwa amalusu, n'okumukuba mu maaso.

Ku makya ennyo, ng'akubwa n'ebiwundu, ng'alina amazzi mu mubiri, era ng'akooye olw'ekiro eky'obuteebaka, Yesu atwalibwa emitala w'Ekigo ky'Ekigo Antonia, entebe ya gavumenti y'Omulabirizi wa Buyudaaya, Pontiyo Piraato. Kya lwatu nti omanyi ekikolwa Piraato kye yakola ng'agezaako okuyisa obuvunaanyizibwa eri Kerode Antipa, Ssaabasajja Kabaka wa Buyudaaya. Kirabika Yesu teyayisibwa bubi mu mubiri mu mikono gya Kerode era n'azzibwayo eri Piraato. Mu kwanukula emiranga gy'ekibinja ky'abantu, Piraato n'alagira Bar-Abbas ayimbulwe era n'asalira Yesu omusango gw'okukubwa emiggo n'okukomererwa.

Waliwo obutakkaanya bungi mu boobuyinza ku kukubwa okutali kwa bulijjo ng'entandikwa y'okukomererwa. Abawandiisi b'Abaruumi abasinga obungi okuva mu kiseera kino tebakwataganya byombi. Abamanyi bangi balowooza nti mu kusooka Piraato yalagira Yesu okukubwa emiggo ng'ekibonerezo kye ekijjuvu era nti ekibonerezo ky'okufa ng'akomererwa ku musaalaba kyajja kwokka olw'okusekererwa kw'ekibinja ky'abantu nti Omuwaabi wa Gavumenti yali talwanirira bulungi Kayisaali ku muntu ono eyeefuula agambibwa nti ye Kabaka w'Abayudaaya.

Enteekateeka z'okukuba emiggo zaakolebwa Omusibe bwe yaggyibwako engoye ze era emikono gye ne bagisiba ku kikondo waggulu w'omutwe gwe. Kibuusibwabuusibwa nti Abaruumi bandikoze kaweeefube yenna okugoberera etteeka ly'Abayudaaya mu nsonga eno, naye Abayudaaya baalina etteeka ery'edda eryakugira okukuba emiggo egisukka mu makumi ana.

Omuserikale w'Abaruumi agenda mu maaso ng'akutte flagrum (oba flagellum) mu ngalo ze. Eno kibookisi kimpi nga kirimu obuguwa obuwerako obuzito, obw'amaliba nga buli emu busibye obupiira obutono bubiri obw'omusulo okumpi n'enkomerero za buli emu. Ekibookisi ekizito kikendeezebwa wansi n'amaanyi gonna enfunda n'enfunda okuyita mu bibegabega bya Yesu, mu mugongo, n'amagulu ge. Mu kusooka obuguwa busala mu lususu lwokka. Oluvannyuma emiggo bwe gigenda gigenda mu maaso, ne gisala wansi mu bitundu ebiri wansi w'olususu, ne gisooka okufulumya omusaayi ogukulukuta okuva mu misuwa n'emisuwa gy'olususu, era okukkakkana nga bifuuwa omusaayi mu misuwa okuva mu misuwa egiri wansi w'ebinywa.

Emipiira emitono egy'omusulo gisooka kuvaamu ebiwundu ebinene ebiwanvu ebimenyeka olw'okukubwa oluvannyuma. N'ekisembayo olususu lw'omugongo luwanikiddwa mu ribiini empanvu era ekitundu kyonna kiba kizimba ekitategeerekeka eky'ebitundu ebikutuse, ebivaamu omusaayi. Omuduumizi w'ekitongole ky'abaserikale bwe kizuulibwa nti omusibe anaatera okufa, okukuba ku nkomerero kuyimirizibwa.

Yesu azirika ekitundu olwo asumululwa n'akkirizibwa okugwa ku kkubo ery'amayinja, ng'atonnye omusaayi gwe yennyini. Abaserikale b'Abaruumi balaba okusaaga okunene mu Muyudaaya ono ow'amasaza eyeeyita kabaka. Basuula ekyambalo ku bibegabega bye ne bateeka omuggo mu ngalo ze olw'omuggo. Bakyetaaga engule okusobola okufuula travesty yaabwe okujjuvu. Amatabi agagonvu agabikkiddwa amaggwa amawanvu (agatera okukozesebwa mu bikuta by'enku) galukibwa mu ngeri y'engule era kino kinyigirizibwa mu lususu lwe. Nate wabaawo omusaayi omungi, ng'olususu lw'oku mutwe kye kimu ku bitundu by'omubiri ebisinga emisuwa.

Oluvannyuma lw'okumusekerera n'okumukuba mu maaso, abaserikale baggya omuggo mu ngalo ze ne bamukuba emitala w'omutwe, ne bagoba amaggwa mu buziba mu lususu lwe. N'ekisembayo, bakoowa omuzannyo gwabwe ogw'obusaasizi era ekkanzu n'ekutulwa okuva ku mugongo gwe. Nga emaze okunywera ku bizimba by'omusaayi ne serum mu biwundu, okugiggyawo kuleeta obulumi obw'amaanyi nga bwe kiri mu kuggyawo bbandi ey'okulongoosa mu ngeri etali ya bwengendereza, era kumpi ng'alinga azzeemu okukubwa emiggo, ebiwundu biddamu okuvaamu omusaayi.

Mu kussa ekitiibwa mu mpisa y'Abayudaaya, Abaruumi bazzaayo ebyambalo bye. Patibulum enzito ey'omusaalaba esibiddwa ku bibegabega bye, era okukunjaana kwa Kristo eyasaliirwa omusango, ababbi babiri, n'akafaananyi k'okuttibwa kw'abaserikale b'Abaruumi abakulemberwa omuserikale w'ekyasa kutandika olugendo lwakwo olw'empola ku Via Dolorosa. Wadde nga yafuba okutambula nga yeegolodde, obuzito bw'ekikondo ky'embaawo ekizito, awamu n'okukankana okuva mu kufiirwa omusaayi omungi, buyitiridde. Yesittala n'agwa. Enku ezikaluba ez'ekikondo zisika mu lususu olukutuse n'ebinywa by'ebibegabega. Agezaako okusituka, naye ebinywa by'omuntu binyigiriziddwa okusukka okugumiikiriza kwabyo.

Omuduumizi w'ekibinja, nga mweraliikirivu okugenda mu maaso n'okukomererwa, alonda omulabi omunywevu ow'omu North Africa, Simon ow'e Kuleeni, okusitula omusaalaba. Yesu agoberera, ng'akyavaamu omusaayi era ng'atuuyana entuuyo ennyogovu era enkalu ey'okukankana, okutuusa olugendo lwa yaadi 650 okuva ku kigo Antonia okutuuka e Golgotha lwe lusembayo okuggwa.

Yesu bamuwa omwenge ogutabuddwamu mira, eddagala eritta obulumi eritali ddene. Agaanye okunywa. Simooni alagiddwa okuteeka patibulum ku ttaka era Yesu n'asuulibwa mangu emabega ng'ebibegabega bye bikutte ku mbaawo. Legionnaire awulira olw'okunyigirizibwa mu maaso g'engalo. Avuga omusumaali omuzito, ogwa square, ogw'ekyuma ekiweese okuyita mu ngalo n'ayingira mu mbaawo. Mu bwangu, agenda ku ludda olulala n'addamu ekikolwa ekyo ng'afaayo obutasika mikono nnyo, wabula okukkiriza okufukamira n'okutambula. Olwo patibulum esitulwa mu kifo kyayo waggulu ku stipes era titulus esoma "Yesu ow'e Nazaaleesi, Kabaka w'Abayudaaya" n'ekomererwa mu kifo.

Ekgere kya kkono kati kinyigirizibwa emabega ku kigere ekyo ddyo, era ng'ebigere byombi biwanvuye, engalo wansi, omusumaali guvugibwa okuyita mu kisenge kya buli kimu, ne kireka amaviivi nga gafukamidde mu kigero. Omugenzi kati akomererwa. Nga bw'agwa wansi mpola n'obuzito obusingawo ku misumaali mu bisambi obulumi obw'amaanyi bukuba amasasi ku ngalo n'okulinnya emikono okubwatuka mu bwongo -- emisumaali mu bisambi giteeka puleesa ku busimu obw'omu makkati. Nga Yesika waggulu okwewala okubonyaabonyezebwa kuno okugolola, ateeka obuzito bwe obujjuvu ku musumaali okuyita mu bigere bye. Nate waliwo obulumi obw'okwokya obw'omusumaali okugutula okuyita mu busimu wakati w'amagumba g'ebigere aga metatarsal.

Mu kiseera kino, ng'emikono gikooye, amayengo amanene ag'okusannyalala gakulukuta ku binywa, ne bibisiba mu bulumi obw'amaanyi, obutasalako, obukuba. N'okuzimba kuno kujja n'obutasobola kwesika waggulu. Nga awaniridde ku mikono gye, ebinywa by'ekifuba bisannyalala era ebinywa ebiri wakati w'ennyindo tebisobola kukola. Empewo esobola okusendebwa mu mawuggwe, naye tesobola kugifulumya. Yesu alwana okwesitula asobole okufuna wadde omukka gumu omumpi. N'ekisembayo, kaboni dayokisayidi yeeyongerera mu mawuggwe ne mu musaayi era okuzimba ne kukendeera ekitundu. Mu ngeri y'okusannyalala, asobola okwesika waggulu okufulumya omukka n'okuleeta omukka gwa oxygen oguwa obulamu. Awatali kubuusabuusa mu biseera bino mwe yayogera sentensi omusanvu ennyimpi ezaawandiikibwa:

Ekisooka, "Taata, basonyiwe kubanga tebamanyi kye bakola."

Ekyokubiri, eri omubbi eyenenya, "Leero ojja kubeera nange mu Jjana."

Owokusatu, ng'atunuulira wansi omuvubuka Yokaana eyali atidde ennyo, eyalina ennaku -- Omutume omwagalwa -- yagamba nti, "Laba nnyoko." Awo, ng'atunuulira nnyina Maliyamu, "Omukazi laba omwana wo."

Okukaaba okw'okuna kuva ku ntandikwa ya Zabbuli ey'amakumi abiri mubiri, "Katonda wange, Katonda wange, lwaki onsudde?"

Ssaawa z'obulumi obutaliiko kkomo, enzirikanya y'okukyukakyuka, okuzimba ebinywa, okuziyira okw'ekitundu okutambula obutasalako, obulumi obw'okwokya ng'ebitundu by'omubiri bikutuse okuva ku mugongo gwe ogwakutuse. Atambula waggulu ne wansi ng'avuganya n'embaawo enkalu ng'agumira essaawa eziwera ez'obulumi obutaliiko kkomo, enzirikanya y'okukyukakyuka, okuzimba ebinywa, okusannyalala okw'ekitundu okutambula obutasalako. Olwo obulumi obulala ne butandika: obulumi obw'entiisa obubetenta munda mu kifuba ng'ekitundu ky'omutima kijjula mpola mpola serum ne kitandika okunyigiriza omutima.

Omuntu addamu okujjukira Zabbuli eya 22, olunyiriri olw'ekkumi n'ena: "Nfukiddwa ng'amazzi, n'amagumba gange gonna gavudde mu binywa; omutima gwange guli ng'omubisi; gusaanuuse wakati mu byenda byange."

Kati kumpi kuwedde. Okufiirwa amazzi g'ebitundu by'omubiri kutuuse ku ddaala ddene; omutima ogunyigirizibwa gulwana okupampagira omusaayi omuzito, omunene, omugayaavu mu bitundu by'omubiri; amawuggwe agatulugunyizibwa gakola kaweeefube ow'amaanyi okufuuwa omukka mu buwundo obutonotono obw'empewo. Ebitundu ebitaliimu mazzi mu ngeri ey'amaanyi bisindika amataba gaabyo ag'ebizimba mu bwongo.

Yesu assa omukka mu kukaaba kwe okw'okutaano nti, "Nnina ennyonta."

Omuntu ajjukira olunyiriri olulala okuva mu Zabbuli ey'obunnabbi 22: "Amaanyi gange gakalidde ng'ekiyungu; n'olulimi lwange lunywerera ku bbwa lyange; n'onyingiza mu nfuufu y'okufa."

Sipongi ennyikiddwa mu posca, wayini ow'ebbeeyi entono, omukaawa nga kino kye kyokunywa ekikulu eky'abaserikale b'amagye g'Abaruumi, asitulwa ku mimwa gye. Kirabika tatwala mazzi gonna. Omubiri gwa Yesu kati guyitiridde, era asobola okuwulira obunnyogovu bw'okufa nga bwekulukuunya mu bitundu bye. Okutegeera kuno kuleeta ebigambo bye eby'omukaaga "Kiwedde."

Obubaka bwe obw'okutangirira kati buwedde. Oluvannyuma Asalawo okufa. N'amaanyi agasembayo, addamu okunyigiriza ebigere bye ebyakutuse ku musumaali, n'agolola amagulu ge, n'assa omukka omungi, n'ayogera okukaaba kwe okw'omusanvu era okusembayo nti, "Kitaffe! Mu ngalo zo nziwaayo omwoyo gwange."

Ebisigadde omanyi. Ssabbiiti ereme kuvunaanibwa, Abayudaaya baasaba abasajja abaali basingiddwa omusango basindikibwe baggyibwe ku misaalaba. Enkola eya bulijjo ey'okumaliriza okukomererwa yali ya crurifracture, okumenya amagumba g'amagulu. Kino kyalemesa omugenzi okwesika waggulu; bwe kityo okusika omuguwa tekwasobola kuwummuzibwa ku binywa by'ekifuba era okuziyira okw'amangu ne kubaawo. Amagulu g'ababbi abo bombi gaali gamenyese, naye abaserikale bwe bajja eri Yesu ne balaba nga kino tekyetaagisa.

Kirabika okusobola okukakasa emirundi ebiri nti afudde, omujaasi ono yavuga effumu lye ng'ayita mu kifo eky'okutaano wakati w'embavu, waggulu ng'ayita mu kitundu ekiyitibwa pericardium n'ayingira mu mutima. Olunyiriri olw'amakumi abiri mu ena olw'essuula ey'ekkumi n'omwenda ey'Enjiri okusenziira ku Yokaana Omutukuvu lugamba nti: "Amangu ago omusaayi n'amazzi ne bifuluma." Kwe kugamba, waaliwo okutoloka kw'amazzi g'amazzi okuva mu nsawo eyeetoolodde omutima, nga kiwa obujulizi obw'oluvannyuma lw'okufa nti Mukama waffe teyafa kufa okwa bulijjo okw'okukomererwa olw'okuziyira, wabula okulemererwa kw'omutima (omutima ogwamenyese) olw'okukankana n'okuzibikira omutima olw'amazzi agali mu pericardium.

Bwatyo tubadde n'okulaba kwaffe -- nga mw'otwalidde n'obujulizi obw'obusawo -- ku kifaananyi ekyo eky'obubi omuntu ky'ayolesa eri Omuntu ne eri Katonda. Kibadde kifaananyi kya ntiisa, era nga kisukka ku kimala okutuleka nga tuweddemu essuubi era nga tuli mu kiwuubaalo. Nga tuyinza okwebaza nnyo nti tulina ekiddako ekinene mu kusaasira kwa Katonda okutaliiko kkomo eri omuntu. Yava mu – "Omusawo Awa Obujulizi Ku Kukomererwa, Dr. C. Truman Davis, konnections.com/Kcundick/crucifix.html"

Dawudi yakiragula bw'ati "Katonda wange, Katonda wange, lwaki onsudde? Lwaki oli wala nnyo okumponya, wala nnyo n'ebigambo by'okusinda kwange?... Naye nze ndi nvunyu so si musajja, anyoomebwa abantu era anyoomebwa abantu. Bonna abandaba nga bansekerera; basuula ebivumo, nga banyeenya emitwe: Yesiga LORD; leka aba LORDmutaase. Amuwonye, kubanga amusanyukira. ... Nfukiddwa ng'amazzi, era amagumba gange gonna gavudde mu kinywa. Omutima gwange gufuisse wax; kisaanuuse munda mu nze. Amaanyi gange gakalidde ng'ekiyungu, n'olulimi lwange lunywerera ku kasolya k'akamwa kange; onteeka mu nfuufu y'okufa. Embwa zinzinzeeko; ekibinja ky'abantu ababi banzinzeeko, banfumita emikono n'ebigere. Nsobola okubala amagumba gange gonna; abantu bantunuulira butunuzi era ne bannyumira. Bagabanya engoye zange ne bakuba akalulu olw'engoye zange. ... Enkomerero zonna ez'ensi zijja kujjukira era zikyukire ku LORD, n'amaka gonna ag'amawanga galifukamira mu maaso ge, kubanga obufuzi bwa LORDera afuga amawanga. Abagagga bonna ab'oku nsi balirya embaga ne basinza; bonna abagenda wansi mu nfuufu bajja kufukamira mu maaso ge — abo

tebasobola kwekuuma nga balamu. Abazzukulu baja kumuweereza; emirembe egijja gijja kubuulirwa ku Mukama. Baja kulangirira obutuukirivu bwe eri abantu abatannazaalibwa — kubanga akikoze." (Zabbuli 22:1-8; 14-18; 27-31)

Omusaalaba gwe Makkati

Zaali Lwakutaano ku makya ku ssaawa nga 9:00 we zaatandikidde. Zandibadde ziwedde ku ssaawa 3:00 ez'akawungeezi ako. Kiki ky'oyinza okukola mu ssaawa mukaaga? Mu nsi yaffe ey'omulembe, eya tekinologiya ow'awaggulu, osobola okuweereza e-mail mu nsi yonna era osobola okufuna mmitoka n'otambula mayiro 300 n'okusoba. Osobola okubuuka mu nnyonyi n'ogenda okuva ku nkomerero emu ey'eggwanga n'ogenda ku ndala. Waliwo bingi by'osobola okukola mu ssaawa mukaaga. Naye olunaku olwo lwaliwo emyaka egisukka mu 2,000 emabega.

Abantu baakola ki mu ssaawa ezo omukaaga? Oboolyawo ng'olunaku olulala lwonna, omulimi yasituka n'atandika okulima ennimiro ye kubanga obudde bwali bwa nsenyi era ng'obudde bw'okusimba butuuse. Omukyala w'awaka nkakasa yasituka n'atandika okubeera bbize n'emirimu gye egy'awaka egya bulijjo. Omusuubuzi omu yaggulawo edduuka lye, era n'akola emirimu egy'amaanyi egy'olunaku okumala essaawa mukaaga, nga yeetegekera Ssabbiiti ne ku wiikendi y'Okuyitako. Osobola okukola bingi mu ssaawa mukaaga. Naye byonna ebyakolebwa mu Yerusaalemi mu ssaawa eyo omukaaga, era olw'ensonga eyo byonna ebyakolebwa mu nsi yonna mu nnaku zonna bwe bigattiddwa, byali bifuuse bifuuse bw'ogeraageranya n'ebyo ebyali bikolebwa ku lusozi oluyitibwa, "Kalvariyo." Omusajja yali akomererwa, omusajja ow'enjawulo ennyo eyakomererwa ku musaalaba gw'Abaruumi. Ogwo gwali ku gumu ku misaalaba esatu egyazimbibwa ku lunaku olwo, egyali wakati.

Omugenyi eyatuuka e Yerusaalemi ku lunaku olwo yandiba nga yalaba emisaalaba, n'anyenya omutwe n'alowooza nti, "Oo, omu ku kuttibwa okwo okw'ennaku naye okwetaagisa okusobola okukuuma emirembe n'okukuuma obwenkanya." Abaserikale b'Abaruumi abaali baweerddwa omulimu ogwo baali bamanyi kitono ku muvubuka ono omubazzi ow'ekyama eyagaana okusabiriza oba okuwowoggana oba okwemulugunya. Tebaalina kirowoozo nti ono mu butuufu eyeegalamira ku musaalaba ogwo ayinza okuba ekintu ekirala kyonna okuggyako Omunazaaleesi yekka.

Oh, naye ebintu ebimu ebyewuunyisa byatandika okubaawo. Ekisooka, waaliwo ekizikiza, ekiddugavu ekiddugavu okusinga okuziba kw'enjuba. Eggulu lyalina ekizikiza eky'entiisa, eky'omu geyena. Kiringa Katonda, Kitaffe, bwe yali akyusizza omugongo ku nsi, mpozzi n'okuyiwa amaziga. Ate era waaliwo musisi Matayo gw'atubuulira. Oluyoogaano olw'ekyama olwali luva mu lubuto lwennyini olw'ensi lwaleetera enjazi okwawukana. Abasibe b'entaana bayimbuddwa okuva mu bunnyogovu bw'okufa. Amawulire gaasaasaana wonna mu Yerusaalemi

ku mirambo egyali giziikiddwa mu butuufu nga gitambula mu nguudo; awatali kubuusabuusa abaagalwa baabwe baalaba era ne boogera nabo.

Kateni, olutimbe olwo olunene ennyo mu yeekaalu olwayawula ekifo ekitukuvu ku "Ekitukuvu eky'Ebitukuvu," kyandikutuse. Ekifo omulundi gumu gwokka mu mwaka nga Kabona Omukulu we yandiyizinganga omusaayi okuva mu mwana gw'endiga ogutalina kamogo okumansira ku ntebe y'okusaasira okutangirira, ssaddaaka eri abantu bonna. Kateni eyo yali ya ffuuti 40 obuwanvu era ng'ezitowa ttani eziwerako. Naye mu ssaawa ezo omukaaga, omuntu, ekintu, mu ngeri emu kyayuzza kateni eyo ennene okuva waggulu okutuuka wansi ng'alinga emikono eminene ebiri gye gigikutula. Nga Katonda omukulu ow'obutonde bwonna bw'agamba nti, kabona asinga obukulu ayingidde mu Kifo Ekitukuvu eky'Obutukuvu omulundi ogusembayo, Olunaku lw'Okutangirira olusembayo. Tajja kuddamu kuyingira eyo.

Well, eno teyali Lwakutaano lwa bulijjo. Yerusaalemi yawambibwa mu buzibu bw'ekyama kye yali tasobola kutegeera. Abantu baali batandise okwebuuzza nga bwe balaba ebintu ebimu ate nga bwe bawulira ebirala. Kyandiba nga bwe kiri? Kyandiba nga bwe kiri? Nedda! Tekyayinza kuba bwe kityo. Omusajja oyo Omunazaaleesi ayinza okuba ekintu ekirala ekitali musajja yekka, ekintu ekisingako ku mubazzi yekka eyali abeera mu Nazaaleesi, mpozzi n'ekintu ekisingako ku nnabbi. Kumpi osobola okuwulira enkola yonna ey'ebiwoozo ey'ekitundu kyonna. Mu butuufu, baakikuba enduulu okumala ennaku n'ennaku n'ennaku.

Ojjukira Pentekooti? Ojjukira engeri abantu 3,000 gye baabatizibwa ku lunaku lumu? Wali weebuuzizza engeri abantu 3,000 gye baabatizibwa ku lunaku lumu? Teyali maanyi ga kubuulira kumu gokka. Olaba ebyaliwo mu Yerusaalemi ku lunaku olwo byonna buli omu bye yayogerako okumala wiiki musanvu. Ebintu ebyo byonna eby'ekyama byali bitegeeza ki? Awo Peetero ku lunaku olwo olwa Pentekooti, ng'alunjamizibwa Omwoyo, n'alusumulula akabonero. Yagamba nti, "Oyo ye yali Omwana wa Katonda ku musaalaba ogwo." Kyova olaba nga kyaliwo.

Wali oyimiriddeko n'olwoozza ku ngeri gye kiri ekikulu mu byafaayo by'omuntu? Ebiseera byonna bipimibwa naky'o. Ekitabo kino kyonna, Baibuli, y'emboozzi yaakyo. Ebyafaayo byonna eby'Endagaano Enkadde bibisongako, ekika ky'ebintu ebigenda okujja. Kati ekika kye muntu, ekifo oba ekintu mu ddiini y'Olwebbulaniya ekiraga oba ekisuubira omuntu, ekifo oba ekintu mu Ndagaano Empya. Mu ngeri endala, kaali kabonero emabega eyo akalaga oba akasuubira ekintu wano. Mu butuufu, Endagaano Enkadde ejjudde ebika ebirungi. Bw'ofuna obudde okuziraba n'okuzitegeera, kikuyamba okugatta awamu obulabirizi bwa Katonda obw'ekitalo era osobola okulaba nti emboozzi y'emu okutuukira ddala mu byafaayo, ng'osonga ku nkomerero y'emu ennyo.

Ebika ebisinga okulabika obulungi mu ndagaano enkadde bye bino ebiraga omusaalaba. Ojjukira Embaga ey'Okuyitako eyasooka? Nga obuddugavu bw'ekibonyoobonyo ky'okufa kw'abaana ababereberye bwe yeekulukuunya mu Misiri, mazima ddala bwalaga obuddugavu obwaliwo mu ttuntu ku Lwokutaano olwo nga n'Omwana gw'Endiga bwe yattibwa mu buli maka ago ag'Abaebbulaniya ekiro ekyo malayika w'okufa n'ayitawo, n'aleka amaka ago nga tegafunye buzibu. Kyateekawo embeera y'ekiseera Omwana gw'endiga omutuufu, Omwana gw'endiga ogwa Katonda, we yandittiddwa nga akkiriza okufa okuddamu okuyita ku buntu.

Oba ate Ssanduuuko eyo ey'Endagaano, Essanduuko ey'Endagaano ey'ekyama eyatuyanjulwa mu Okuva 25 ku Lusizi Sinaayi? Ojjukira erinnya ly'ekibikka ku Ssanduuuko y'Endagaano? Kyayitibwanga, "Entebe y'Ekisa." Ku "Ntebe y'Ekisa" eyo omulundi gumu mu mwaka, kabona asinga obukulu yajjanga mu Kifo Ekitukuvu eky'Obutukuvu n'omusaayi oguva mu mwana gw'endiga ogutaliiko kamogo n'amansira amatondo g'omusaayi ku Ntebe y'Okusaasira ekibi ne kiggyibwawo. Naye ku musaalaba we wateekebwawo entebe y'okusaasira entuufu era omusaayi gw'essaddaaka etuukiridde gye gwatamala gamansira, wabula ne gukulukuta ogwandiggyewo ekibi kyonna emirembe gyonna.

Oba ate nga Abayisirayiri babadde bazzeemu okwemulugunya n'okwemulugunya n'okwonoona era Katonda n'abasuala wakati mu misota egy'obutwa ne babaluma ne battibwa. Awo Musa bwe yamala okusaba n'akola omusota ogw'ekikomo, n'aguteeka ku muti n'agusitula. Okuwona kwabwe okuva mu kufa okumu kwali kwa bwereere era nga kwaliwo eri bonna. Naye baalina okubaako kye bakola ku on yaabwe. Baali balina okukitunuulira okusobola okuba abalamu. Naye mu kukola ekyo tebaafuna ddagala kubanga lyali lya bwereere eri bonna. Nga batunuulira omusota ogw'ekikomo tebaakola naye baakola kye bakola okusobola okubeera abalamu. (Okubala 21) Yesu yagamba mu Yokaana 3, okufaananako n'omusota ogwo ogw'ekikomo nti, "Bwe nnasitulwa, nja kusikiriza abantu bonna gye ndi." Nsobola okukuwa endala amakumi abiri, naye Endagaano Enkadde eringa akabonero akanene ennyo akaliko akasaale akagamba nti, "Ekkubo lino erigenda ku musaalaba. Ekkubo lino erigenda ku musaalaba."

Awo Yesu bwe yajja, n'agiwangaala. Yawangaala ku lw'omusaalaba.

Okuva mu nnaku ze ezaasooka, omusaalaba gwasuula ekisiikirize kyagwo mu maaso ge. Okuva ku lunaku lwennyini lwe yajja mu nsi eno e Besirekemu nga tewali kifo mu kiyumba ky'abagenyi. Kyali kigamba mu kiseera ekyo kyennyini nti, "Tewali kifo kya ggwe mu nsi eno. Tojja kufuna kifo w'osula wano. Ojja kugaanibwa n'otuuka n'okukomererwa ku musaalaba."

Enjiri zituwandiikira embooji ez'enjawulo ezitakka wansi wa kkumi ezikwata ku Yesu ng'alagula okufa kwe. Ndownooza ku Matayo 16 bwe yali n'abayigirizwa nga balina akatono aka R & R (okuwummula n'okuwummulamu) e Kayisaliya, Firipi. Yesu yabuuza nti, "Olowooza ndi ani?" Oluvannyuma lw'okuwa okuteebereza, okwogera ku nguudo ku by'abalala bye baali boogera, Peetero yamutunuulira n'agamba nti, "Ggwe Kristo, oli Mwana wa Katonda Omulamu." Yesu n'agamba nti, "Olina omukisa Simooni mutabani wa Yona, kubanga."

omubiri n'omusaayi tebikubikkulidde kino, wabula Kitange ali mu ggulu." Yesu ng'amanyi kati ng'abasajja, abaali bagenda okweyongerayo bye yali agenda okufiirira baali batandise okutegeera. Olunyiriri 21 lugamba nti, amangu ago, okuva mu kiseera ekyo, Yesu yatandika okunonyonyola abayigirizwa be, engeri gy'alina okugenda e Yerusalemi n'okubonaabona ebintu bingi mu mikono gy'Abakadde, Bakabona Abakulu, n'abasomesa b'Amateeka; nti atekwa okuttibwa era ku lunaku olwokusatu, azuukibwe.

Yayogera ekintu kye kimu mu Matayo 17, 20, 21. Mu Matayo 26 ku ekyo *Ekyeggulo Ekisembayo*, Yaddamu okubagamba nti, "Nnaatera okuttibwa." Mu ssaawa ezo entono oluvannyuma lw'ekyo mu Lusuku Gesusemane, yafukamira mu maaso ge n'abuuzwa oba waliwo ekkubo eddala, yakimanya nti enkomerero eno ye yazaalibwa. Omusaalaba gwe gwali Yesu yajja wano, era bulijjo yali agumanyi.

Endagaano Empya yonna ekiraga. Pawulo yagamba nti, "Abayudaaya baagala obubonero obw'eby'amagero n'Abayonaani banoonya amagezi, naye ffe tubuulira Kristo eyakomererwa: ekyesittaza eri Abayudaaya n'obusirusu eri ab'amawanga." (1 Abakkolinso 1:22, 23) "Kubanga saasalawo obutamanya kintu kyonna nga ndi nammwe okuggyako Yesu Kristo n'oyo eyakomererwa." (1 Abakkolinso 2:2) "Sileme kwenyumiriza okuggyako mu musaalaba gwa Mukama waffe Yesu Kristo." (Abaggalatiya 6:14) Ebigambo ebyo ebisatu obiraba? Pawulo yagamba nti, "Kye mmanyi ye Kristo eyakomererwa." Awo n'agamba nti "Kye mbuulira ye Kristo eyakomererwa." (1 Abakkolinso 1:23) "Kye nneenyumirizaamu gwe musaalaba gwa Kristo, Yesu eyakomererwa." (Abaggalatiya 6:14) "Kubanga nze okubeera omulamu ye Kristo, n'okufa kyandibadde muganyulo" kubanga yakomererwa. (Abafiripi 1:21)

Folks, muyita mu Baibuli, Endagaano Empya, buli kubuulira okubuulirwa Pawulo oba Peetero mujja kulaba, buli emu ku zo ng'essira liteekeddwa ku Kukomererwa n'Okuzuukira kwa Yesu. Kale oba Ndagaano Enkadde, Endagaano Empya oba Baibuli yonna, omusaalaba gwe guli wakati.

Emyaka egiyise mu ggye lya Bungereza erya Royal Navy mu mmeeri zaabwe ennene ezisaabala baali baluka wuzi ya bbululu okuyita ddala wakati w'omuguwa ogwandikozesebwa okusitula emmeeri enkulu kubanga baali baagala omuguwa ogwo gwawulwamu. Bwe baba nga beetaaga okugisitula mu mbeera ey'amangu, okudduka omulabe oba okwewala omuyaga, baanoonya omuguwa ogwali guliko obuwuzi obwa bbululu nga guyita ddala wakati. Omusaalaba gulina okuba bwe gutyo. Bulijjo kirabika era bulijjo kituukirirwa. Kye kintu ekikulu, si mu kitabo kino kyokka, wabula mu bulamu bwennyini. Kibeere wakati ddala mu buli kye tukola; wakati w'obulamu bwaffe, wakati w'obulamu bwaffe obw'awaka, wakati w'obulamu bwaffe obw'emirimu n'obulamu bwaffe obw'essomero. Singa tuggya Yesu n'omusaalaba gwe mu makkati, tufiirwa buli kimu.

Wali olabye ebipande ku bipande ebiwandikiddwaako nti, "Power Cable Buried Here?" Ebyo bye bigambo by'omusaalaba bye biba. Otuuka ku emu ku njogera ezo, osima wansi era waliwo amaanyi awo — ensibuko yonna ey'amaanyi mu bulamu bwaffe bwe tunaamala okutwala obudde okugitegeera. Enkomerero ya Yesu

ebigambo byali "Kiwedde." (Yokaana 19:30) Kiki ekiwedde? Enteekateeka y'obwakatonda ey'okununula abantu bonna ewedde. Omuntu okutya okufa kuwedde. Amaanyi g'okwesalira omusango gawedde. Obutakakasa bwa nkya buwedde.

Eby'okuyiga bino wammanga mu lunyiriri luno bijja kussa essira ku bigambo musanvu ebitali bya bulijjo Omwana wa Katonda bye yayogera ng'ali mu kifaananyi ky'omuntu. Simanyi bikukwatako, naye gyendi, tewali kyali kyewuunyisa mu spectrum yonna eya katemba oyo ow'obwakatonda gwe tuyita omusaalaba okusinga ebigambo ebyo omusanvu Yesu bye yayogera. Kiki kye wandigambye singa oba ogenda okuttibwa? Singa kyali kigenda kuba kibonerezo kya kutulugunya mpola nga Yesu bwe yafuna, kiki kye wandigumidde okwogera ng'owaniridde ku musaalaba?

Yesu yalonda n'obwegendereza ebigambo bye yandiyogedde ku musaalaba ogwo. Tezaali bigambo bya kimpowooze ebyayogerwa omujulizi omu eyali alumizibwa. Zaali bigambo ebigerere okuva eri Katonda yennyini okutuleka tulina obubonero obumu ku buziba bw'amakulu obutategeerekeka obw'omusaalaba ogwo kwe yawanika.

1. 1. **Taata basonyiwe kubanga tebamanyi kye bakola** .(Lukka 23:34)

Ebyo bye bigambo eby'okusonyiwa. Eri abawuliriza abo ab'amangu, naye nga basukka wala nnyo.

2. 2. **Leero ojja kubeera nange mu jjana** .(Lukka 23:42, 43) .

Yesu yakyuka n'atunuulira omubbi n'ayogera ebigambo eby'okukkiriza eri omumenyi w'amateeka owa bulijjo, omuntu asembayo mu nsi gy'oyinza okulowooza nti yandibadde mu jjana ku lunaku olwo. Omuntu, eyawukana ku Yesu, yaliwo olw'ebikolobero bye yali akoze.

3. 3. **Omukyala omwagalwa, wuuno omwana wo,** ne eri omuyigirizwa (Yokaana), **Wuuno maama wo,** (Yokaana 19:25)

Ebigambo ebibudaabuda, ne wakati mu bulumi bwe, ebigambo ebirungi eby'okubudaabuda.

4. 4. **Katonda wange, Katonda wange, lwaki onsudde?**

(Matayo 27:46)

Ebigambo ebyo bitegeeza ki? Ebigambo eby'okwawukana, okwawukana okw'entiisa naye okwawukana okwalina okubaawo bwe tuba nga tugenda kubeerawo emirembe gyonna.

5. 5. **Nnyonta nnyo** (Yokaana 19:28)

Ebigambo by'obuntu ebitulaga nti Yesu teyalina kika kya freak, yali nga nze naawe. Yalumwa, yalumwa ennyonta, yalumwa enjala era n'ategeera obulumu bwaffe.

6. 6. **Kiwedde**. (Yokaana 19:30)

Ebigambo by'obuwanguzi. Ebigambo ebisinga obukulu ebibadde byogerwa.

7. 7. **Mu mikono gyo ngiwaayo omwoyo gwange** (Lukka 42:36)

Ebigambo ebikulu eby'okwewaayo okw'enkomerero.

Omusaalaba gwe guli ku mutima gw'okukkiriza kwaffe. Kye kitundu ekikulu eky'ebyo bye tuyimiriddeko. Y'ensonga yokka gye tusobola okukunjaana ng'ekibiina ky'okukkiriza.

Nadduka ne nsanga olugero olw'omulembe wiiki eno lwe ntya nti lubikkula embeera y'abantu ssekinnoomu bangi nnyo, era olw'ensonga eyo, amakanisa mangi nnyo. Olugero luno lwogera ku kkanisa eyazimba ekizimbe ekiyapa ddala. Baagifuula ekirungi ennyo era emabega w'ekifo ky'empuku ne basimba ekipande ekyali kiwandiikiddwaako nti, "Tubuulira Kristo eyakomererwa." Olwo wansi mu nsonda eya wansi ne bateeka akamera akatono ak'omu kiyungu, ekimu ku mizabbibu gino egy'ekyekulungirivu egyandibadde ng'egenda waggulu ku bbugwe okuyoooyoota. Ekiseera bwe kyagenda kiyitawo, omuzabbibu gwatandika okukula era bwe gwagenda gukula ekibiina ne kitandika okugonvuwa. Oluvannyuma lw'akaseera kyabikka ekigambo ekyo ekisembayo "eyakomererwa." Ekitundu ekisomebwa eky'akabonero kyalaga kyokka, "Tubuulira Kristo" sure enough si nnyo omusaalaba just the nice socially-oriented Jesus who showed compassion on all needs. Naye omuzabbibu gweyongera okukula era ekibiina ne kyeyongera okugonvuwa era oluvannyuma lw'akaseera, ebigambo byokka, "Tubuulira," bye byalaga. Oluvannyuma baali baakamala okwerabira Kristo. Endowooza yonna yali njiri ya muntu, eddiini y'omuntu eyanukula ebyetaago by'abantu, ng'enoonya eky'okuddamu kyonna, naye si musaalaba. Oluvannyuma omuzabbibu gweyongera okukula okutuusa ekyali kisigaddewo ekigambo, "Ffe." Nsaba Katonda nti mu bulamu bwaffe, tukyalangirira Kristo eyakomererwa.

Bw'oba weebuza omusaalaba bwe guli wakati mu bulamu bwo bwennyini, ddamu ebibuuzo bino ebisatu mu mutima gwo leero.

1. 1. **Omusaalaba gukutuusa ku maviivi mu kwebaza?**Ovuunama mu maaso g'ekyo ne weebaza Katonda olw'okuba nti emiryango gy'eggulu giggule olw'ekyo?

2. 2. **.Omusaalaba gukusumulula okuva mu musango?**Oba otambuza omugugu gw'ensawo gwayo; obutassa musango ogwo ku musaalaba okukola omulimu gwe gwategekebwa okukola?

3. 3. **.Omusaalaba gukuleetera okwewaayo eri Katonda buli lunaku?**—Ofjira ku musaalaba gwo n'oleka Kristo okubeera mu ggwe?

Bw'oba tosobola kuddamu bibuuzo ebyo ebisatu leero nga bw'oyagala, nsuubira era nsaba nti we tunaamaliriza omusomo guno, obulamu bwo bukyuse.Essomo ly'ekisa ekyewuunyisa #1250 Steve Flatt - February 18, 1996

Taata, Basonyiwe

Omusaalaba gwali gusimbiddwa, omubiri gwali gukutuse, nga guwanikiddwa emiggo mu ngalo ze, era Yesu yakola nnyo buli mukka. Tewaaliwo kinywa kyonna mu mubiri gwe ekyali tekiyaka. Amaaso ge gaamuluma olw'okutabula omusaayi n'entuuyo. Abo bonna be yali amaze emyaka esatu ng'ayigiriza baali tebakyaliiwo; mikwano mitono gyokka gye gyayimirira awo wansi w'omusaalaba. Oh, naye abajooga n'abavuma, baali awo; baali baleekaana nti "Jjangu wansi, Kabaka w'Abayudaaya. Ha! Omulokozi omu! Yawonya abalala, lwaki tasobola kwetaasa?" Ng'ayita mu maaso agazibu, Yesu yatunuulira wansi ekibinja ekyo ekyali kyemulugunya; n'amaaso ge gasenguke mu ggulu n'ayogera essaala ennyimpi; "Taata, nsaba obasonyiwe, kubanga tebamanyi kye bakola."

Mbuulira, omukwano ogw'ekika ekyo guva wa? Osobola okunonyola ensibuko y'ensibuko eyo ey'okusonyiwa? Ekyo kigeraageranye naffe. Tubulwa cool yaffe omuntu bw'atusalako mu kalippagano k'ebidduka oba okutomera akagaali kaffe ak'emmere oba ng'abaana tebeetegese mu budde. Tunuulira Yesu. "Taata, basonyiwe, kubanga tebamanyi kye bakola."

Ani yandibadde avumirira Yesu singa yalina akagambo akatono akamukwatako? Mpozzi okugamba nti, "Sirina musango, ate eddembe lyange?" Oba wadde ekigambo ekivumirira nti, "Mazima ddala, ojja kwesonyiwa" kyandibadde kituukirawo. Nedda, obulumi bwe bwe bwasinga okubeera obw'amaanyi era bwe yayimirira ku bbali w'okwawukana omulundi gwe ogusoose mu mireembe gyonna ne Kitaawe, yali alowooza ku ani? Yali alowooza ku bibi by'abantu abaali bamutadde emisinde egya yinsi mukaaga mu ngalo era nga bamufuwa amalusu mu maaso.

Mbuulira, omukwano gwa ngeri ki ogwo? Kiva wa? Bufumbo bwa ngeri ki bwe wandifunye singa oba olina omukwano ogw'ekika ekyo ogwali guwedde dala olw'obwetaavu n'okwegomba kw'omuntu omulala okukulembera omwo? Twandibadde Bakristaayo ba ngeri ki singa tulina okwagala okw'engeri eyo eri bannaffe? Tunyiiga nnyo olw'ebintu ebitaliimu nsa, naye okwawukana ku ekyo, Yesu, mu kiseera ky'okufa okusinga okuluma, okutali kwa bwenkanya era okutali kwa bwenkanya okuyinza okulowoozebwo yasaba nti, "Taata, basonyiwe, kubanga tebamanyi kye bakola." Essaala eyo ennyimpi, naye ekwata ku mutima, ewandiikiddwa gye tuli mu Lukka 23:34. Kye kigambo ekisooka ku bigambo musanvu ebyawandiikibwa okuva ku mimwa gya Yesu bwe yali awanise ku musaalaba ogwo.

Ebigambo bino omusanvu bisukka mu bigambo musanvu byokka. Ziringa tabu oba empapula z'omuko ku katabo akanene ennyo, ekigambo kimu oba bibiri byokka, naye emabega waakyo waliwo omuwendo gw'amawulire ogulindiridde okutegeerwa. Enjogera zino ku musaalaba ziringa ekipande ekigamba nti, "Power Cable Buried Here." Singa osobola okusima wansi katono ddala, wandisanze ensibuko eno ey'amaanyi etayinza kulowoozebwo ng'erindirira obulamu bwo. Ebigambo bino okuva ku musaalaba bifunza Yesu ky'ali. Bw'oba osobola okubitegeera mu bujjuvu, ojja kutegeera mu bufunze obuwandikiddwa mu bufunze buli kye yayogera ne buli kye yakola.

Ekigambo ekisinga obukulu omusaalaba kye kikola kiri nti **Okusonyiwa**, "Taata, basonyiwe, kubanga tebamanyi kye bakola." Yee, yali asabira abo abaamuteekako emisinde mu ngalo era abaakulembera omusango ogutali mu mateeka, naye yali asabira nnyo abo ebbaluwa y'Olwebbulaniya gye yagamba nti bajja kumukomerera obuggya.

Nawulira embooji ya bannange babiri abaali ku lyato ebweru mu nnyanja eryato ne likka, kyokka ne basobola okukola ekkubo lyabwe ne bagenda ku life raft ne balengejja okumala essaawa ntono nga tebannasimbulwa abakuumi b'oku lubalama lw'ennyanja. Omu ku bannaffe ababiri abaali ku lyato eryo erya life raft yasiima nnyo. Yali amaze okufukirira kapiteeni w'eryato ng'amutendereza, era n'akwatagana mu ngalo ne buli mukozi w'eryato. Yagamba nti, "Weebale, webale, webale." Munnaffe omulala yali mu ngeri ya kusirika. Yagamba nti, "Kale, omanyi Tom, tokikola kintu kinene bwe kiti." Bwe baatuuka ku lubalama, omusasi w'amawulire yali awo era n'abuuzza munne oyo eyasooka era ng'akaaba amaziga ag'okwebaza. Munne omulala yali tayagala kubuuzibwa interview. Omusasi yatunuulira munne eyasooka n'agamba nti, "Kiki ekiri ne mukwano gwo?" Era n'agamba nti, "Kale, okukugamba amazima, alowooza nti yandibadde afuluma ku lulwe."

Kinyuma si bwe kiri, bw'olowooza nti osobola okufulumu ku bubwo ate nga ddala totaasibwa? Ndowooza akabonero akasooka ennyo ak'Omukristaayo omutuufu, omukyufu omutuufu eri Kristo, y'oyo amanyi nti yali "mugenzi," oyo ayogera era yeeyisa mu ngeri egamba nti, "Nnali mu kkubo nga nkka, nnali nwanise engalo eyokusatu waggulu, era nga nnaatera okubbira mu kibi kyange. Yesu Kristo yamponya."

Eky'ennaku kiri nti, okwetoolola ensi eno n'ensi yonna waliwo enkumi n'enkumi z'abantu abatudde mu bitebe, nga beekuluntaza era nga beenyumiriza. Tebandikyogedde mu ddoobozi ery'omwanguka, naye wansi mu buziba balwooza nti, "Nkola bulungi nnyo ku lwange. Nvuga eryato eryo bulungi ddala." Batunuulira abantu abalala bonna abatatudde mu bitebe ebyo nga balwooza nti, "Ndi ggaayi mulungi nnyo, sitta muntu yenna, sisobola kukuba muntu yenna, sivuma, sinywa ssigala, sinywa ssigala, sidduka na abo abakikola." They're kind of just proud of engeri gyebavugira obulungi eryato lyabwe ku lwabwe.

Nsobola okubuuza ebibuuzo bibiri eri omuntu yenna ne njiga bingi nnyo ku by'eddiini ye, okuyiga bingi nnyo ku by'aloozo ku Yesu ne ku bintu byonna eby'omwoyo.

1. "Ogenda mu ggulu?" Bajja kugamba nti, "Yee, nedda, oba awalala wakati —sikakasa, nsuubira bwentyo, simanyi," ekintu ekyo eky'ekika. Osobola okuzuula bingi.
2. Eri abo abaddamu nti yee nti, "mugenda kutuuka mutya eyo?" Kye nsanze ebiseera ebisukka mu 50 ku buli 100 bwe mbuuzizza ekibuuzo ekyo, eky'okuddamu nnamba emu kiri nti: "Kale, mbadde mulungi ng'abantu abasinga obungi be manyi." Omanyi kye boogera: "Nze nvuba nnyo eryato eryo." Ekyo kigeraageranye n'Omutume Pawulo eyagamba nti nze mukulu w'aboononyi. O omunaku gwe ndi, alimponya mu mubiri guno ogw'okufa."

Ekyo Pawulo yakigamba kubanga yali ategeera okusonyiwa. Kigambibwa ku Pawulo nti yategeera ebintu bibiri byokka: Yali akimanyi nti abuze, era yali akimanyi nti yalokolebwa. Bw'osoma ebbaluwa ze, okutegeera kwe kuyita mu buli layini emu. Ekyo buli Mukristaayo omutuufu ky'amanyi, akimanyi nti baali babuze, baali baggwaamu essubi era amangu ago omuntu n'abasuula omuguwa gw'obulamu.

Lowooza ku ssaala eno ennyangu Yesu gye yayogera nti, "Kitange, basonyiwe, kubanga bamanyi bye bakola." Okusonyiwa okwo kuzingiramu ki? Kikwata kitya ku nze naawe? Engeri zaayo ze ziruwa?

1. 1. Okusonyiwa Yesu kwe yawaayo n'okusaba ku musaalaba kuweebwa.

"Kubanga empeera y'ekibi kwe kufa, naye ekirabo kya Katonda bwe bulamu obutaggwaawo mu Kristo Yesu Mukama waffe." (Abaruumi 6:23) Wawulira enjawulo eyo? "Kubanga empeera," ogwo gwe musaalaba, "kwe kufa," okwo kwe kusasula ekibi "naye ekirabo kya Katonda bwe bulamu obutaggwaawo mu Kristo Yesu Mukama waffe." Ekintu kye tulina okusooka okujjukira ku kusonyiyibwa Yesu kwe yawaayo ku musaalaba era n'okutuusa kati okuva mu kisenge ky'entebe y'obwakabaka mu ggulu kwe kuba nti kintu kye tutafuna. Ekisa kye, okusonyiwa kwe kirabo.

Ka ntegeeze ekyo era nkulage lwaki ekyo kikulu. Lowooza kati era oggyeko obulokozi, omusaalaba oba ebintu bye tutwala ng'eb'omwoyo, ebiweereddwa mu vertikal, kirabo ki ekisinga okuba eky'omuwendo eky'oku nsi ky'olina kati? Ekyo kye ki? Abamu ku mmwe muyinza okugamba nti mwana yaakazaalibwa, ekyo kye kirabo ekisinga okuba eky'omuwendo. Abamu ku mmwe mwandigambye nti amaka amalamu, ekyo kye kirabo ekisinga okuba eky'omuwendo. Ng'oggyeeko obulokozi, okwagala mukyala wange kye kirabo ekisinga obunene kye nnina. Naye singa mba ngamba nti, "Omanyi mukwano gwange, onjagala kati okumala emyaka 17 era ekyo nkisiima nnyo. Njagala okukusasula olw'omukwano ogwo. Njagala nnyo okuba n'ensimbi enkalu mu ngalo, naye nnina ddoola nga 1,700. Nsobola okukuwa ddoola nga 100 omwaka olw'omukwano gwonna gw'ompadde okutuuka ku ssa lino. Ka nkuwe ddoola 1,700. Tugenda kugikolera mu mbalirira yaffe mu kiseera kino." Ngenda kukusasula doola endala 25 omwezi okuva wano okuva wano olw'omukwano gw'ompa Kati olowooza yandikoze ki?

Well, okusookera ddala, yandirowoozezza nti nseko. Ntegeeza yandisese, "Okola ki — jangu?" Olwo singa nnyiga ensonga ne mmugamba nti, "Nedda, nedda, kino kye njagala ennyo okukola. Njagala kukusasula ekirabo ekyo." Yandintunuulidde nga ndi absolutely absurd. Folks, ekyo kya busirusiru kubanga ekirabo si kintu ky'osobola okugula. Si kintu ky'osobola okufuna. Bw'oba osobola, si kirabo; kifuuka omusaala, omusaala.

Soma nate Abaruumi 6:23, "Olw'empeera..." omusaala gwegatta ku kibi, kwe kufa, "naye ekirabo kya Katonda bwe bulamu obutaggwaawo mu Yesu Kristo." Nneewuunya obukadde n'obukadde bw'abantu abazzaawo ababiri abo. Balowooza nti okubula kwe balina, okufa okw'omwoyo kwe bagenda okufa, kuwummulamu kubi kwokka oba okukyukakyuka kwokka, okukyukakyuka kwa Katonda omusezi era nti obulokozi bwe bagenda okuba nabwo, bafuna buli lunaku olw'engeri gye bali abalungi. Bakifunye nga kikyusiddwa ddala. Ekintu kye tufuna ye geyena okuyita mu buli kibi kye tukola. Ekirabo kwe kusonyiwa.

Bw'ofuna ekirabo okola ki? Ogamba nti, "Weebale" era n'okola mu kwebaza. Ekirabo gye kikoma okuba ekinene, gy'okoma okuwangaala era gy'okoma okweyisa mu ngeri ey'okwebaza. Nga ogezaako okusasula ekirabo:

omu.Ovuma oyo aqaba . Katonda avumibwa singa tugezaako okusasula ekirabo ky'okusonyiwa kubanga tuba tumukendeeza ku mupangisa. Tumukendeeza n'afuuka omuwandiisi w'ebyamaguzi. Tumumalaaya nga tugezaako okuwanyisiganya omukwano, era Katonda taja kukendeera ku ekyo. Ekyo akikola nnyo era bulijjo akikola. Mu butuufu, ekyo kye kyanyiiza ennyo Yesu olw'Abafalisaayo. Baali balowooza nti baali basasula olw'obulokozi bwabwe. Baali bakifuna. Abantu abamu balowooza bwe batyo leero.

Waliwo ensi ey'enjawulo wakati w'okutuuka n'okutangirira. Okutuuka ku buwanguzi kintu ky'okola okutuukako. Okutangirira kintu ekikuweebwa. Ekigambo okutangirira

kitegeeza okusasula ebbanja omuntu ly'atasobola kwesasula. Yesu yawaayo okutangirira. Katonda, Omwana, akimanyi nti tetusobola kuva mu kavuyo kaffe. Kale, yeewaayo nga ssaddaaka era ku musaalaba ogwo yeegayirira nti: "Kitange, basonyiwe, kubanga tebamanyi kye bakola."

Oh, naye omwoyo gw'omuntu, gwagala kulokolebwa kwokka olw'okutuuka ku buwanguzi. Omanyi lwaki? Kubanga tubeera mu nsi erimu ekibi etakola na kutangirira, ekola olw'okutuuka. Tumanyi eby'okuddamu ku mibala gino egy'edda wadde, "There ain't no such thing as a free what? Lunch?" ne "Weegendereze nnamba emu!" Mazima ddala, ffenna tumanyi ebyo, eyo y'engeri ensi gy'ekola, kale twagala okwetaasa olw'emirimu gyaffe emirungi. Ekibuuzo kye mbuuzo omuntu yenna alina obufirosofo obwo kiri nti olwo kyetaagisa emirimu emirungi emeka okulokolebwa? Quota eri etya? Omutindo guli gutya? Ovuma oyo amuwadde ng'ogezaako okusasula ekirabo.

b. Okola enkolagana ya bizinensi . Bw'ogamba nti, "Wano, ggwe mpa kino, nja kukuwa ekyo." Ekyo kuwaanyisiganya, kuwaanyisiganya, kusuubula, kukola bizinensi. Bw'ogezaako okusasula ekirabo kya Katonda, okendeeza ku nkolagana ya Taata/Omwana okutuuka ku nkolagana ya mukozesa/omukozi, era ekyo kimpi nnyo ku Katonda ky'ayagala.

Ekyo ka nkitegeeze ekyokulabirako. Buli mwezi nsasula omusingo eri omuntu mu Chicago gwe sirabangako. Tandabangako. Kati tulina omukwano? Yee. Afaayo oba nfunye obulwadde bwa appendicitis? Oba singa obufumbo bwange butandika okutabuka? Nedda! Kye bafaako kwe kufuna ebyabwe. Omukwano, naye nga gwa shallow. Kiri ku lupapula lwokka. Singa ntuuka ku ndagaano y'endagaano ne Katonda, "Kati nja kukola kino, ggwe mpa eggulu," olwo mba nkola enkolagana ya bizinensi ne Katonda. Ayagala kubeera Kitange, so si mukama wange. Ayagala okunjagala n'okunnaaba n'okunsonyiwa nga taata atuukiridde. Ekyo ky'ayagala.

c. Bw'ogezaako okusasula ekirabo, kiraga nti ggwe kennyini totegeera bulungi .Ggwe just tolina bya...

endowoza enondemu. Okusonyiwa kuweebwa.

2. 2. Okusonyiwa Yesu kwe yeegayirira era kwe yawaayo kwa maanyi nnyo .

Kiba kya radical, kisukkiridde era kya njawulo. Ekirabo ekyo kya kukyusakyusa nnyo. "Kubanga Katonda yamukola oyo." teyalina kibi kya kubeera kibi ku lwaffe, tusobole okufuuka obutuukirivu bwa Katonda mu ye." (2 Abakkolinso 5:21) Oyo ye lunyiriri lwe nsinga okwagala mu Baibuli kubanga eyo eraga omusaalaba kye gukwatako. Aniye mu 2 Abakkolinso 5:21? Omanyi ani. Ye Yesu, nedda? Ka tuddemu okukigamba nga tuteeka Yesu mu lulwe. "Kubanga Katonda yakola." Yesu eyali talina kibi kya kubeera kibi ku lwaffe, bwe kityomu Yesu tuyinza okufuuka obutuukirivu bwa Katonda."

Ng'ekyokulabirako katugambe nti oyimiridde mu Musango olunaku lumu. Katonda agamba nti "wakola ebibi bimeka?" Oddamu n'omutwe ogufukamidde nti, "Oh si bangi. Mukama." Agamba nti, "Kale, lowooza nnyo ddala." "Kale, waliwo omulundi ogwo ogumu gwe saayamba mukyala oyo emitala w'ekkubo. Ate ne wabaawo ekiseera ekirala, saawa kitange ne maama kitiibwa nga bwe nnali nsaanidde. Era nze ..." Yagamba nti "Ka tulabe ebitabo byokka." Ekitabo ky'obulamu bwo kiggulwawo, kifuuse ekibi. Buli kyewakola oba kyewayogedde kiwandiikibwa awo, ebikolwa byo ebirungi nga kwotadde n'ebibi byo. Mazima ddala toyagala muntu yenna kugitunuulira. Amangu ago Yesu atambula n'ayimirira ku mabbali go nga muyonjo era nga mweru ng'omuzira. Jjukira nti Katonda yafuula oyo atalina kibi okuba ekibi bwe kityomu Ye, tuyinza okufuuka obutuukirivu bwa Katonda. Oyagala okumanya Christian engeri gy'ogenda okutunula mu maaso ga Kitaffe ku lunaku lw'Omulamuzi? Okujjako nga Yesu akulongoosezza n'Omusaayi gwe era n'akyusizza obulamu bwe mu kifo ky'obwo, bujja kuba bubi era tebuyanirizibwa. Singa Omusaayi gwe gukulongoosezza n'osigala mu ye, Yesu ajja kuyimirira awo ng'akutte ebibi byo byonna. Kye kikyusakyusa eky'amaanyi.

3. 3. Okusonyiwa kutegekeddwa .

Tekyali kya butanwa oba mu butanwa; kitundu kya nteekateeka ey'olubeerera. Bwe nnali nkula, nnawulira ekyokulabirako kino kyakozesa nnyo ku musaalaba. Mpozzi nga okiwulidde. Embooji eno ya munne eyakola omutala ogw'ebyuma ogwasobozesa eggaali y'omukka okusomoka omutala guno, naye ng'akyuka mu biseera ebimu emmeeri zisobole okuyita ku mugga ogwali wansi. Lumu omutala gwakyusibwa, naye amangu ago ekigambo kyajja n'awulira eggaali y'omukka ng'ejja. Era yali agenda kwetaaga okuzza omutala ogwo mu layini omusaabaze asobole okugusomoka n'atasaanawo. Naye obuzibu bwali ku lunaku olwo yali aleese omwana we omuto ow'emyaka esatu ku mulimu. Omwana yali amuvuddeko n'anoonya Junior era yali wansi mu nkola y'omutala, mu ggiya yennyini, akalenzi akatono kaali kazannyira ku ggiya era kati ng'eddakiika ntono, teyafuna budde kukka n'afuna omulenzi ate ng'akyaggalawo omutala. Yalina okusalawo okutaasa eggaali y'omukka n'ebikumi n'ebikumi by'abasaabaze oba okusuula switch n'anyiga mutabani we. Olw'okulumwa ennyo olw'okusalawo okwo, yasuula switch. Katonda waffe yawa Omwana we ku musalaba olwo bonna abagenda okujja gy'ali basobole okusonyiyibwa n'okulokolebwa.

Kati ekyo kyakulabirako kya maanyi, naye waliwo ekitundu kimu ekikulu ku kyo ekitali kituufu n'akatono. Si kituufu. Laba oba osobola okuzuula obutali butuufu we buli. "Abasajja ba Isiraeri, muwulirize kino, Yesu Omunazaaleesi yali musajja Katonda gwe yakkiriza gye muli olw'ebyamagero, ebyewuunyo n'obubonero, Katonda bye yakola mu mmwe ng'ayita mu ye, nga bwe mumanyi. Omusajja ono yakwasibwa mmwe olw'ekigendererwa kya Katonda kye yateekawo n'okutegeera edda, era mmwe, nga muyambiwako abantu ababi, mwamutta nga mumukomerera ku musaalaba." (Ebikolwa by'Abatume 2:22-23)

Kiki ekikyamu eky'ekyokulabirako kye mpulidde obulamu bwange bwonna? Wano we wali. Omusaalaba, obutafaananako yinginiya eyali atudde waggulu mu kyuma, omusaalaba tegwali gwa kugulu nga yinginiya omu ow'ekkanisa eyalaba ensi ng'ewuuta nga tesobola kugifuga. Omusaalaba gwali kitundu ku pulaani eyasooka.

Enteekateeka yali mu mirimu eddakiika amannyo ga Kaawa we gaabbira mu bibala. Waaliwo emabegako Yesu bwe yajja ku nsi eno, yazaalibwa oba yakomererwa. Ekisiikirize ky'omusaalaba kyasemberera buli ddaala lye yakwata.

Wali oyimiriddeko n'olowooza nti Yesu ye yateeka obulamu mu nsigo eyafuuka omuti omusaalaba gwe mwe gwanditemeddwa? Yesu ye yateeka ekyuma mu ttaka emisinde mwe gyandisaanuuse? Yesu ye yafuuwa obulamu mu lubuto olwali lugenda okutuumbwa Yuda mu lubuto lwa nnyina, ani yandivuddeyo n'amulyamu olukwe? (Abakkolosaayi 1:15-16)

Kyali kitya okuteekateeka okuttibwa kwo? Simanyi, sirina kirowoozo kyonna, naye tekyali kabenje. Nkimanyi nti yali akimanyi okuva ku ntandikwa nti engeri yokka omugole we gy'ayinza okwambala engoye enjeru n'abeera mu ggulu emirembe gyonna, yali singa ye kennyini yandifiiridde ebibi bye. Folks, nga mmanyi nti nsinga kutegeera lwaki yali asobola okutunula wansi okuva ku musaalaba ogwo nga bulijjo akimanyi nti agenda kuwanika awo n'agamba nti: "Taata, basonyiwe, kubanga tebamanyi kye bakola." Olaba omukwano ogwawa essaala eyo gwava mu kisenge ky'entebe ey'omu ggulu omukwano mwe gusibuka. Omusaalaba n'okusonyiwa tebyali bya kabenje. Zaali zitegekeddwa.

4. Okusonyiwa kugenda mu maaso.

Nja kukubuulira ekintu ekinyuvu ku ssaala eno eya sentensi emu okuva eri Yesu: "Taata, sonyiwa." bo, kubanga tebamanyi kye bakola." Ekiseera ekitali kituukiridde eky'ekikolwa kikozezebwa, ekiraga ekikolwa ekiddiŋŋanwa mu kiseera ekiyise. Well mu ngeri endala, mu ngeri endala, enkyusa ye Yesu yasigala agamba nti, "Taata, basonyiwe, kubanga tebamanyi kye bakola." Ekyo osobola okukiraba? Nsobola okumulaba ng'akiyomba okutuukira ddala mu ssaawa omukaaga wakati wa buli kimu ku bigambo: "Taata, basonyiwe, kubanga tebamanyi kye bakola."

Nga kituukirawo kubanga newankubadde nga ssaddaaka ye yali ya mulundi gumu, okusonyiyibwa okuva mu musaalaba ogwo kwa lubeerera. Abebbulaniya 9:26 egamba nti, "Bwe tutambulira Abakristaayo mu musana nga ye bw'ali mu musana, tulina okukolagana ne bannaffe, era omusaayi gwa Yesu gututukuzi okuva mu bibi byonna." (1 Yokaana 1:7) Njagala nnyo ekigambo ekyo "bonna", si bwe kiri? Ekigambo ekitono, naye kitegeeza kinene nnyo —kituyonja okuva-onna ekibi— -onna ekibi kyaffe nga tetunnajja eri Kristo mu kubatizibwa, -onna ebibi byaffe oluvannyuma singa tutambulira mu musana.

Ennyiriri bbiri oluvannyuma "Bwe twatula ebibi byaffe, mwesigwa era mutuukirivu era atusonyiwa ebibi byaffe n'okututukuzi okuva mu butali butuukirivu bwonna." (1 Yokaana 1:9) Awo ennyiriri bbiri Yokaana agamba nti, "Abaana bange abato, mbawandiikira ebintu bino muleme kwonoona. Naye omuntu yenna bw'akola ekibi ... tulina Yesu Kristo, .

omutuukirivu, ng'omuwolezeza w'ebibi byaffe." (1 Yokaana 2:1) Njagala olabe ng'Omukristaayo, bwe tuba nga tuli beetegefu okutambulira mu kwagala n'okwagala kwa Yesu, si mu kujeemera by'ayagala, bwe tuba nga tukuza ekibi, nga tugezaako okukikweka mu kabokisi akamu okuva ku Katonda, wabula mu kifo ky'ekyo nga twatula mu lwatu ensobi zaffe n'ensobi zaffe, olwo tusonyiyibwa obutasalako. Tuba tunaazibwa buli kiseera bwe kityo tuli bayonjo ne tusigala nga beeru Olwo Katonda n'anyingiza.

5. 5. Okusonyiwa kyakulabirako, ekyokulabirako eky'okukoppa. Yesu atuwa amaanyi okusonyiwa abalala abatwetooldde. "Mubeerenga ekisa era musaasiragana, nga musonyiwagana, nga Katonda bwe yabasonyiwa mu Kristo." (Abaefeso 4:32) Ekikulu mu kubeera n'obulamu obw'okusonyiwa abantu abalala kwe kutegeera okusonyiyibwa kwo kennyini okuva mu musaalaba ogwo. Abantu abasonyiwa bantu abasonyiwyibwa. Tewali muntu yenna ajjako.

Acrostic eno wammanga eyinza okukuyamba okujjukira ekirabo kya Katonda eky'Ekisa kye.

Okuwa

R-adical nga bwe kiri

A-etegekeddwa

C-okugenda mu maaso

E-ekyokulabirako

Ekirabo ekyo tukikiriza bwe tujja ku musaalaba ogwo. Ebyawandiikibwa bitubuulira engeri. Katonda tatufuula kulinyira nsozi wadde okudduka emisinde gya marathon. Kye yatugamba kyangu, njagala oteeke obwesige bwammwe mu Kristo, oje ku musaalaba ogwo mu kukkiriza, mukkirize nti Yesu, Katonda mu mubiri, yafiirira ku musaalaba ogwo, okwatula okukkiriza kuno mu maaso g'abantu, okufiirira ebibi byammwe era oziikibwe wamu naye mu kubatiza kw'amazzi mu kiseera ekyo nze Katonda, ndikuwa obulamu obuggya obutaliimu kibi nga nnaaba muyonjo olw'omusaayi gwa Kristo. Essomo ly'ekisa ekyewuunyisa #1251 Steve Flatt February 25, 1996

Amaanyi g'Okusonyiwa

"Abasajja abalala babiri, bombi abamenyi b'amateeka, nabo ne bafulumizibwa naye okuttibwa. Bwe baatuuka mu kifo ekiyitibwa Ekiwanga, eyo ne bamukomerera, wamu n'abamenyi b'amateeka — omu ku ddyo we, omulala ku kkono. Yesu n'agamba nti, 'Kitaffe, basonyiwe, kubanga tebamenyi kye bakola.' Ne bagabanyaamu engoye ze nga bakuba akalulu Abantu ne bayimirira nga batunula era abafuzi ne batuuka n'okumusekerera ne bagamba nti, 'Yewonyezza abalala. Abaserikale nabo ne bajja ne bamujerega ne bamuwa omwenge ne bamugamba nti, 'Bw'oba oli kabaka w'Abayudaaya, weewonye. Waaliwo ekiwandiiiko waggulu we, nga kisoma nti: Kino kye...*Kabaka w'Abayudaaya*. Omu ku bamenyi b'amateeka abaali bawanika awo, yamuvuma nti: 'Si ggwe Kristo? Weewonye naffe!'. Naye omumenyi w'amateeka omulala n'amunenya. Totya

Katonda, 'bwe yagamba, 'okuva bwe kiri nti oli wansi w'ekibonerezo kye kimu? Tubonerezebwa mu bwenkanya, kubanga tufuna ebikolwa byaffe bye bisaanidde. Naye omusajja ono talina kibi kyonna ky'akoze.' Awo n'agamba nti, 'Yesu, nzujukira ng'oyingidde mu bwakabaka bwo.'" Yesu n'amuddamu nti, 'Mazima nkugamba nti leero ojja kubeera nange mu jjana.'" (Lukka 23:32)

Nga bw'otunula mu kifo we baakomererwa, ani ku bantu b'osinga okutegeera amangu? Nga bw'otunula mu maaso gaabwe waliwo ekikujjukiza? Abamu ku mmwe, eky'okuddamu ekyo kiyinza okuba Peetero. Okola sitatimenti n'okusuubiza obwesigwa, kyokka n'ogwa wansi. Oyinza okuba ng'omegganyizibwa n'okwesalira omusango n'okunyiiga nga weebuuza ekibuuzo kino: Katonda asobola okunsonyiwa okuddamu okugwa? Mpozzi, weemanyiiza Piraato. Lowooza ku Piraato, ekigambo ekikulu ekiriwo kiri nti, "Kumpi," si bwe kiri? "Kumpi" yasumulula Omwana wa Katonda. Ye "kumpi" yakola ekituufu. Mpozzi obulamu bwo buzingiddwa mu kigambo, "Kumpi." Ggwe "kumpi" wafuuka Omukristaayo. "Kumpi" wawangaala obulamu obw'obwesigwa. "Kumpi" wawangaala okubeerawo okukangavvulwa.

Mpozzi n'okwekkaanya ne Maliyamu. Ndowooza waliwo bangi nnyo aba Mary, abasajja n'abakazi, abeesigwa, abeesigwa, abatuufu, oluusi banakuwavu oba oluusi abatabuddwa. Oba, mpozzi waliwo omuntu eyeekkaanya ne Yokaana. Naawe oli awo naye olina ensonyi, osirise, otya. Ebweru w'ekifo kino, ddala tewali amanyi nti oli muyigirizwa wa Yesu.

Nga bw'otunuulira abazannyi bonna abeetoolodde okukomererwa, ani gwe weemanyiiza. Wakati mu bantu abo bonna, mbateesa nti waliwo omu buli omu ku ffe ali mu Kristo gw'asobola okwekkaanya. Ye nsonga enkulu mu kusoma kwaffe. Kino togenda kukyagala, naye ffenna Abakristaayo twekkaanya n'omufere eyakomererwa. Okufaanako naye, naawe owanika ku musaalaba ku mabbali ga Yesu. Okufaanako naye, naawe otunuulidde mu kukkiriza era okoze okusaba okusinga obutalwoozebwako. Era okufaanako ye, naawe ofunye ekyo Pawulo kye yayita "ekirabo ekitayogerwako" eky'obulokozi.

Ekifo ekikwata ku mubbi eyakomererwa kitugamba ki? Kitulaga ki? Ebintu bibiri byokka ebikulu, naye bye by'okuyiga bibiri ebikulu omuntu by'ayinza okuyiga. **Omugaso gw'omuntu ogutapimibwa neobuziba obutapimika obw'okwagala kwa Katonda**. Embooji nnungi, mu ngeri nnyingi mbooji ya kyama. Okumala emirembe, embooji y'omufere eyakomererwa ebadde eriko okusika omuguwa eri abamu ku ngeri omuntu gy'akkirizaamu ekisa kya Katonda leero, ku ngeri omuntu gy'afuuka Omukristaayo. Folks, tekikwatibwa lwa kigendererwa ekyo. Kino kyonna kyaliwo nga tewannabaawo Bakristaayo, nga Katonda tannatandikawo kkanisa ye. Esonga lwaki embooji eno efunye ekkubo lyayo mu byafaayo kwe kutulaga mu ngeri ey'ekifaananyi ng'olupapula olulala lwonna mu Baibuli, eby'okuyiga ebyo ebibiri eby'amaanyi: Omugaso gw'omuntu ogutapimibwa n'obuziba obutapima obw'okwagala kwa Katonda.

Ebigambo musanvu Yesu bye yayogera ku musaalaba byafunza obulamu bwe bwonna n'obutume bwe nga tabu oba omuko ogw'omuko mu katabo akanene. Okyuka n'osanga obuzito bw'ebintu emabega wa buli katabu akatono.

1. 1. Omugaso gw'omuntu ogutapimibwa .

Tulaba Yesu ng'ayisa omufere oyo eyakomererwa mu ngeri gy'abadde ayisaamu abantu okuyita mu buweereza bwe ebbanga lyonna. Abantu abo tebalina kye basobola kukola era bamutunuulira mu kukkiriza. Ng'ekyokulabirako, yayoleka okufaayo n'ekisa kye kimu emabegako nnyo bwe yakka okuva mu kuwa Okubuulira ku Lusozi. Matayo atugamba mu njiri ye, essuula 8, nti yali yeekulukuunya ku kibinja ky'abantu nga banyumya, amangu ago ekibinja ekyo ne kisaasaana ng'ensowera ezaali zaakalaba omusinde gw'ekitangaala. Waliwo aleekaana waggulu ku mawuggwe ge nti, "Omugenge." Sure enough awo yali huddled mass of humanity, ekiwundu ekitambula, festering sore, mpozzi nga talina mukono, mpozzi nga talina nnyindo. Nja kukugamba for a fact, teyalina kintu kyonna, okuggyako okusaba okumu okusembayo, okuggwaamu essuubi. Omugenge yatunula waggulu n'agamba nti, "Mukama, bw'oba oyagala, osobola okunlongoosa."

Laba, omugenge oyo yalina ekyo kyennyini omubbi eyakomererwa kye yalina okuggyako okusaba okuggwaamu essuubi. Ojjukira Yesu kye yakola omugenge oyo? Yesu yagolola omukono gwe n'amukwatako. Yassa emikono gye ku emu ku mabwa ago agaggule nga gavaamu omusaayi. Kati olina okulaba Peetero ne Yokaana nga batunudde ebweru nga bagamba nti, "Oh nedda, Master, Master, tomukwatako!" Lwaki yakikola? Yesu teyandisobodde kuwonya mugenge oyo nga tamukwatako? Mazima ddala yali asobola. Lwaki yakikola? Yali atuyigiriza omugaso gw'omuntu ogutapimibwa.

Folks, omuntu alina value kubanga muntu. Kati ensi tegula ekyo. Ensi etuyigiriza nti tulina omugaso okusenziira ku ngeri gye tulabika, bye tusobola okukola oba bye tulina ku akawunti yaffe mu bbanka. Kati ebintu ebyo obikwata n'obiyunga wamu n'ofuna enkola y'emiwendo gy'ensi. Katonda agamba nti, "Nedda, oli wa muwendo olw'okuba mwatondebwa mu kifaananyi kyange kyennyini, ow'enjawulo mu Butonzi bwonna."

Yesu yayigiriza ekintu kye kimu omukazi omwenzi mu Yokaana 8. Ojjukira embooji ye? Yali talina nsonga yonna gy'ayinza kuyimirira. Yali akwatiddwa mu kikolwa eky'obwenzi. Yali talina kye yeewozaako. Twandigambye nti yalina omusango ng'ekibi. Naye amaaso ge bwe gaasisinkana amaaso ga Yesu, teyalaba bukyayi na busungu bwe yali alabye mu maaso ago amalala. Yamutunuulira ng'amwegayirira mu maaso ge, era n'awonya obulamu bwe.

Embooji zigenda mu maaso mu njiri, omukazi Omusamaliya, Zaakaayo waggulu mu muti ogwo ne Bartimayo omuzibe w'amaaso. Kale, tekisaanye kutwewuunyisa nga tulaba ekyatuuka ku musajja ono eyafa

ku mabbali ga Kristo. Kyewunyisa nti tetumanyi nnyo ku mubbi ono, nedda? Tetumanyi linnya lye, ekibuga kye, kiki kye yakolanga okweyimirizaawo oba kiki kye yali amanyi ku Yesu. Abamu bateebereza nti yali ayagala nnyo eggwanga, omu ku Bayudaaya abo abaali banyiiikivu abaali bagezaako okugoba eggwe ly'Abaruumi mu nsi. Okukugamba amazima, ekyo nkibusabuusa. Ekyo nkibusabuusa kubanga singa ekyo kyali kituufu, mazima ddala Lukka yanditugambye. Era bwe kiba nga si Lukka, waliwo munnabyafaayo omulala awalala yandibadde ayogedde ekyo.

Nedda, ndowooza tulina okwolekagana n'ensonga nti omusajja ono eyali awanikiddwa ku mabbali ga Yesu yali mufere yekka. Yali mubbi yekka. Mu butuufu, okusenziira ku buzibu bw'ekibonerezo kye, ye yali asinga obubi mu basinga obubi. Yali mumenyi w'amateeka ow'omuze era okufiira ku musaalaba gw'Abaruumi olw'obubbi, ekyo ddala kyali kizibu nnyo. Tewali kutegeeza bikolwa bya bukambwe ebirala bimeka by'ayinza okuba nga yakola. Waliwo agamba nti, "Kale, singa yali mubi bw'atyo, kiki Yesu ky'agezaako okutuyigiriza?"

2.2. Obuziba obutapimika obw'okwagala kwa Katonda

Ka tuleke ebirowoozo byaffe bitaayaaya okudda ku musaalaba ogwo ku lusozi olwo lwe baayita "Golgotha," oba ekifo ky'ekiwanga. Yali mugumba, ng'efaanana ekiwanga. Kyali kifo ebiwanga bingi we byali bigudde. Kati teebereza ng'oli mu bantu abali wansi ku lusozi ng'otunuulira emisaalaba egyo esatu egya silhouette. Ogenda okusemberera katono olabe ffeesi y'oyo gwe bayita omumenyi w'amateeka, oyo yandituuse n'asaba okusonyiyibwa.

Nga bwe tumutunuulira waggulu, ffeesi ye enzirugavu, evvu, era ekooye olw'obutamanya bbanga lye yamala mu kkomera n'ekkomera. Amaaso ge gabbira era okuggwaamu essuubi kusaanyizzaawo essanyu lyonna n'akatono mu bulamu bwe. Byonna abivuddemu. "Ka tukimalirize," bw'alowooza, "Ka tumale tukimalirize." Kale awanikiddwa ku musaalaba ogwo, era mu ssaawa ye ey'essaawa esigaddeyo empeke z'omusenyu ntono.

Naye ate n'atunuulira omusajja ono eyakomererwa okumpi naye. Omusajja ali wakati, omusajja waggulu w'omutwe gwe bamukomerera ekipande ekiwandiikiddwaako nti: *Kabaka w'Abayudaaya*. Tetumanyi oba omufere ono yali alabyeko Yesu, mpozzi nga yamulabako. Oboolyawo yali alabye ekyamagero, mpozzi nga yali alabye Yesu ng'ayagala ebitayagalibwa, mpozzi yali alabye Mukama waffe ng'ayisa obucaaфу bw'ensi ng'omunnya gw'ensi, osanga yali awulidde emu ku njigiriza ze, oba, mpozzi nga byonna bye yali amanyi ku Yesu bye yali atunudde mu kiseera kino, omubazzi eyakomererwa ng'amawuggwe ge gafuuwa empewo era ng'olususu lwe lukutuse n'okuvaamu omusaayi. Naye bwe yali atunuulira omusajja eyali ku mabbali ge, waliwo ekintu ekikwata ku musajja ono ekyali kiwuniikiriza omubbi ono. Lwaki munnaffe ono yali mutebenkevu nnyo? Lwaki yali musirise mu ngeri eyeewuunyisa ate nga abalala bonna basekerera? Lwaki takuba nduulu olw'obulumi nga buli muntu bw'akola ali ku musaalaba? Awo ekintu ekyewuunyisa ne kitandika okubaawo.

Ono omufere, omubbi ono yatandika okwerabira. Obugumu bw'obulumi bwe buzirika akaseera katono, okuluma kw'emisumaali kwerabirwa akaseera katono era yeesanga nga tasobola kuggya maaso ku musajja ono. Awulira enneewulira gy'atawulira mu "ani amanyi ddi." Yeesanga nga yeeraliikirira Masiya. Yeekwata ng'afaayo ku musajja ono. A calloused crook, kibadde kiwanvu nnyo nga tafaayo ku kintu kyonna. Kiwulira nga kya kyewuunyo, naye enneewulira eri awo.

Waliwo okutaataaganyizibwa. Waliwo eddoboosi eriringa ekifu erimenya eggaali y'omukka ye ey'ebirowoozo. Kiva ku mufere omulala, munne eyakomererwa ku ludda olulala. Eddoboosi likaawa ate nga likyafu. Olaba n'omuntu omulala abadde atunuulira Yesu. Omumenyi w'amateeka ono abadde tatunuulira Mukama waffe mu maaso ga kusaasira n'okufaayo. Abadde atunudde mu lenzi eyatika ey'okunyooma.

Si kyewuunyisa engeri abantu babiri gye bayinza okubeera ku lusegere ennyo ne Yesu, nga balina embeera kumpi ze zimu, ate nga balina endowooza bbiri ez'enjawulo ddala? Wali weewuunyizza engeri omu ku bo gy'ayinza okuvaayo nga yeewaddeyo ddala okugoberera Mukama ate omulala n'amala n'amugaana ddala ate ng'embeera zaabwe kumpi ze zimu? Ekyo sikitegeerangako mu bujuvu, naye wuuno ekyokulabirako kya classic ku kyo. Omu yawulira ng'awaliriziddwa okusaba ebitasoboka olw'okukkiriza, ate omulala n'ayagala kwegatta ku kusekererwa kw'abantu. "Bw'oba oli Kristo, weewonye, Oh, nga bw'oli ku kyo, naffe otuwonye!" Yali ffumu eddala lyokka erya bigambo. Awo ne wabaawo okusirika nate.

Nze nneebuuza oba omubbi oyo avumirira ddala teyasubira nti munne munne ajja kwegatta ku nsonga eno Misery does love company. Naye mu kifo ky'ekyo, ekintu ekisinga okwewuunyisa kibaawo. Omufere oyo omulala akola ekintu ekikontana n'ekyo. Simanyi bantu bameka abaawulira bye yagamba Yesu. Njogera ku abo abali ku ttaka, abaserikale, Mary n'abalala. Naye nja kukukakasa nti omuntu yenna eyakiwulira yali mu kutya. "Totya Katonda?" omubbi agamba? "Okuva bwe kiri nti muli wansi w'ekibonerezo kye kimu, tubonerezebwa mu bwenkanya. Tufuna ebikolwa byaffe bye bisaanidde, naye omusajja ono talina kibi ky'akoze. Awo n'agamba nti, "Yesu, nzijukira ng'ozze mu bwakabaka bwo." Tolaba omuserikale ng'atunula waggulu, Maliyamu ng'asangula amaziga n'atunula mu maaso g'omubbi oyo? Lwaki ndaba bamalayika mu ggulu nga bafuuwa omukka time munnaffe ono ayogeddeko ku lw'omuntu yenna?"

Naye wuuno, ng'akola mpozzi ekikolwa ekisinga okuba eky'ekitiibwa ekyawandiikibwa mu Byawandiikibwa nga tewali muntu mulala yenna ajja kujja kwewozaako Katonda, nga kumpi abantu abalala bonna bakyusizza omugongo, nga ne bamalayika bakaaba ate nga ne badayimooni okuva mu geyena bazina mu kitangaala kubanga baali balowooza nti basse Omwana wa Katonda. Kyatwala omufere, kyatwala omufere ow'obulamu obutono eyagaanibwa okuyimirira ku lwa Katonda era mu kukola ekyo, mu kugwa kw'enjuba yennyini ey'okubeerawo kwe, yataasa buli kimu ekikwata ku bulamu bwe.

Peetero, oyo atagenda kumuleka, yali talina w'asangibwa. Piraato, eyali ow'obuyinza, yali anaaba mu ngalo edda nnyo. Ekibiina kyali kifuuse kikyukakyuka, abayigirizwa baali badduse, naye omufere nga tamanyi wadde atugabana ebintu ebisatu by'olina okumanya n'okukkiriza mu mutima gwammwe ogw'emitima gyo bwe muba nga mwetegefu okujja eri Kristo. Kiki kye nneetaaga okumanya okusobola okufuuka Omukristaayo? Kiki kye nneetaaga okutegeera? Folks, temulekera awo kutegeera, kizibu. Layini eyo ogikuba wa?

Ekitabo ky'Ebikolwa by'Abatume kiraga ebyokulabirako ebingi eby'abo abajja eri Kristo n'ebyetaago eby'obwereere bye baategeera. Naye, eriko capsulated wano wennyini nga clearly nga ekifo kyonna kyendabye.

1. 1. **.Yatuuka ku kigambo nti yali mucaafu** .Yatunula n'agamba nti, "Okimanyi nti nsaanidde kye nfuna." Teyamala gagamba nti mwonoonyi. Agamba nti, "Ndi mega-sinner. Nsaana okuwanirira ku musaalaba guno. Nsaana okufa," ng'assa omukka.
2. 2. **.Yatuuka ku kigambo nti Yesu yali mulongoofu ddala** .N'agamba nti, "Naye omusajja ono talina kibi kyonna ky'akoze." Omufere yagamba nti, "Nnina omusango. Katonda talina musango. Nkyamu, Ye mutuufu. Nbuze, naye ye Mulokozi." Omufere yagamba ku ye ne mukwano gwe eyo, munywanyi we ku ludda olulala nti, "Tuli wano kubanga tusaanidde, naye takikola."
3. 3. **.Yesu alina amaanyi okutuyingiza mu bwakabaka obusukkulumye ku bulamu buno** .Omubbi oyo yali akimanyi nti mu giraasi ye ey'essaawa mwasigaddeyo empeke ntono era ng'amanyi nti agenda kufa, n'atunula n'agamba nti, "Mukama, ojja kunjjukira ng'ozze mu bwakabaka bwo?"

We bwatuukira Yesu yali akyusizza omutwe gwe n'atunuulira omubbi ono era siyinda butabuuza oba ne mu bulumi bwe, Yesu yali asobodde okumwenya akatono nga bw'akwata endiga eno eyabula, eyali yokka, eyamenyeka, efuuse ebiwundu era ng'evaamu omusaayi ng'ekoonagana mu kisibo. Endiga eyo yatunula waggulu eri omusumba n'egamba nti, "Nsobola okuyingira? Sisaanira, naye nsobola okuyingira? Mukama, wandinzijukidde ng'oyingidde mu bwakabaka bwo?" Omusumba omulungi yatunuulira endiga n'agamba nti, "Muyingire. Leero, ogenda kubeera nange mu Jjana."**Omugaso ogutapimibwa ogw'omuntu, obuziba obutapima obw'okwagala kwa Katonda.**

Ebigambo by'oluyimba *Wansi w'Omusaalaba gwa Yesumu* bufunze essomo lino "Ku musaalaba ogwo ogwa Yesu, eriiso lyange oluusi lisobola okulaba ekifaananyi ekifa ennyo eky'Oyo eyabonaabona eyo ku lwange; Era okuva ku mutima gwange ogwakubwa, n'amaziga ebyewuunyo bibiri nkyatula: Ebyewuunyo by'okwagala kwe okw'ekitiibwa n'obutaba na mugaso gwange" okuggyako nga tetulina mugaso mu maaso ga Katonda omulokozi. Omusomo gw'Ekisa ogw'ekyewuunyo

1252 Steve Flatt Omwezi gwokusatu 3, 1996

Ebigambo Ebibudaabuda n'Obwesigwa

Abawandiisi b'ebitabo by'enjiri ennya, Matayo, Makko, Lukka, ne Yokaana, batuwa ebiwandiiko ebikwata ku bigambo Yesu bye yayogera ng'awanise ku musaalaba — byonna awamu bigambo musanvu. Ekyokusatu mpozzi kye kifo ekisinga okukwata ku mutima era kye kisinga okukwata ku mutima mu bifo byonna bye tulina okuva ku Kalvario. Kye kifo Yesu bw'atunuulira nnyina n'agamba nti "Omukazi laba Omwana wo," n'oluvannyuma eri Yokaana omuyigirizwa omwagalwa nti, "laba nnyoko." Kino kifo kirungi era kikwata ku mutima eky'okubudaabudibwa n'obwesigwa.

"Abaserikale bwe baakomerera Yesu, ne batwala engoye ze, ne bazigabanyaamu emigabo ena, emu ku buli emu, ng'ekyambalo eky'omunda kisigaddewo. Ekyambalo kino kyali tekirina musonno, nga kilukibwa mu kitundu kimu okuva waggulu okutuuka wansi. 'Tuleme kukikutula,' ne bagambagana. 'Tusazeewo mu kalulu ani anaakifuna.' Kino kyabaawo ekyawandiikibwa kituukirire ekyagamba nti, 'Baabagabanyaamu ekyambalo byange ne bakuba akalulu olw'engoye zange.' Kale kino abaserikale kye baakola. Okuva olwo, omuyigirizwa n'amutwala mu maka ge." (Yokaana 19:23-27)

Waliwo abaserikale bana abaakomerera Yesu abaagabanya engoye ze mu bitundu bina eby'enjawulo. Naye okutuyamba okutegeera enkola y'ebigenda mu maaso ka tudde emabega katonno mu byafaayo tulabe ezimu ku mpisa z'Abayudaaya ez'ennyambala awamu n'ezimu ku mpisa z'Abaruumi ezaali zeetoolodde okukomererwa.

Omusajja Omuyudaaya yatera okwambala engoye ttaano. Yalina okusookera ddala n'akatambaala ku mutwe, mpozzi n'ekitambaala oba ekika ky'olugoye. Olabye ebifaananyi ku ttivvi yo emabegako eby'ekika ky'ebibikka ku mutwe abantu mu Far East ne Middle East bye bambala okukuuma enviiri nga teziyingira mu maaso ne mu kifo kyabwe. Yali ddagala lya kinnansi eribadde lyambalibwa okumala ebyasa bingi.

Naye omusajja Omuyudaaya yandibadde ku kika ky'engatto ekimu, ebiseera ebisinga engatto ey'amaliba. Ekitundu eky'okusatu eky'ekyambalo kyandibadde kyambalo mpanvu, okutwalira awamu nga waggulu waliwo ekituli, oluusi nga kiggule ddala oba nga kikutuse wansi ku mabbali. Yali ewaniridde wansi okumpi n'enkizi era nga kyambalo kizibu.

Engoye eyokuna yali ya musipi gwe oba omusipi gwe nga bwe twandiguyise. Yali lugoye lulala, oba oluusi oluusi olwakozesebwanga okumusiba mu kiwato. Kino kyakuuma ekyambalo eky'ebweru ekiwanvu era nga kikulukuta obutafuuwa bufuuwa, ate nga kikkiriza okusumululwa. Ekisembayo omusajja Omuyudaaya yayambala ekyambalo eky'omunda. Mu nsonga ya Yesu, yali ekoledwa mu lugoye lumu nga lulukibwa okuva waggulu okutuuka wansi nga tewali musonno.

Mu mpisa, ekyambalo ekyo eky'omunda kyakolebwanga maama n'akiweebwa mutabani we ng'atuuse mu myaka egy'obukulu, ng'atuuse mu bukulu bwe. Okusinga, ekyo kyennyini Maliyamu kye yali akolede Yesu. Kati jjukira kubanga kija kujja mu nkola mu kaseera katonu.

Abaruumi nabo baalina empisa ezimu ezikwata ku kukomererwa. Waaliwo abaserikale b'Abaruumi bataano bulijjo abaali baweebwa omulimu gw'okukomererwa. Bana baaweebwa obuvunaanyizibwa okuvuga ddala emisumaali n'okusika omusaalaba mu kifo. Naye omusaalaba bwe gwamala okubeera mu mbeera yaago ey'okuyimirira era nga yeegolodde, baakola ekika ky'ekikondo ky'abakuumi eky'enkoonu nnya. Bwe wabaawo okutiisatiisa okw'engeri yonna, olwo be baaliwo okukuuma oyo eyattiddwa nga bwe yali ku musaalaba okufa okufa okuluma.

Omujaasi eyali avunaanyizibwa ku balala abana yali Centurion. Yali alabirira okukomererwa. Ekimu ku birungi ebyatuuka ku baserikale abo abana kwe kuba nti baali basobola okugabanyaamu engoye zonna omuntu eyattibwa gy'ayinza okuba ng'ayambadde ku lunaku olwo. Ekyo kye baali bakola n'engoye za Yesu nga bwe yawanika awo nga ali bukunya era nga aswaziddwa. Baali bazannya zzaala olw'engoye ze.

Obuzibu bwali nti oboolyawo Yesu yalina engoye ttaano naye ng'alina abaserikale bana bokka. Kirabika omuduumizi w'ekitongole kino teyayingidde mu mulimu guno. N'olwekyo, omu yakwata eky'oku mutwe, omu n'akwata engatto ze, omu n'akwata ekyambalo kye eky'ebweru ate omu n'akwata omusipi gwe. Naye ani yandifunye ekyambalo eky'okutaano, ekyambalo eky'omunda? Basalawo batya? John atugamba okusobola okusalawo ani ku bana eyandifunye ekyambalo ekyo eky'omunda ng'akuba akalulu oba okukizannya zzaala. Tuyinza okugamba nti baali basuula daasi okulaba ani ku bo mu butuufu agenda okufuna ekyambalo eky'omunda. Tewali kubuusabuusa nti baali tebamanyi naye Yokaana atugamba, mu butuufu baali batuukiriza obunnabbi bwa Dawudi obuwandiikiddwa mu Zabbuli 22:18.

Kale, nga ekika ekyo eky'emabega kiri mu kifo, nga tumanyi empisa z'engeri abasajja Abayudaaya gye baali bambala era nga tulina kye tumanyi ku mpisa z'abaserikale b'Abaruumi nga bwe baakomerera abantu baabwe, ka tuddeyo kati mu kifo ekyo tulabe oba kikola amakulu katonu.

Waliwo n'abalala abaaliwo mu kukomererwa ku musaalaba ng'oggyeeko abajaasi abaamukomerera n'ekibinja ky'abantu abaali bamujerega nga bamuleekaana nga bamuvuma. Waakiri omu ku bayigirizwa be abaali bamusudde yakomawo. Yokaana yali ne Maliyamu n'abakazi abalala waakiri basatu. Wateekwa okuba nga waaliwo akabi akatono eri abakazi abo abana okubeera awo okwetooloola omusaalaba ne Yesu. Anti omusajja okutwalibwa ng'omumenyi w'amateeka nga gavumenti y'Abaruumi yandimutwala ng'asaanira okukomererwa, kimufuula omuntu ow'ekika ky'omuntu osanga gw'otayagala kubeera naye olw'okutya nti waliwo ekiyinda okukutuukako. Anti si y'ensonga lwaki abayigirizwa abalala bonna badduka? Yesu ne bwe yali amaze okuzuukira n'alinnya mu ggulu, abatume bonna baakunjaanira mu Waggulu

Room mu Yerusaalemi nga batya n’okufuluma olw’okutya nti osanga ekintu kye kimu kiyinza okubatuukako?

Naye wano abakyala bano baali awo olw’okwagala n’okwewaayo kwabwe eri Yesu Kristo, mu butuufu nga tebafaayo nnyo ku kabi akayinza okubaawo. Abakazi abo abalala abasatu baali baani? Omu ku bo yali Maliyamu mukyala wa Kulopa. Kati tetulina kye tumanyi nti yali ani okuggyako nti yali mukyala wa Clopas. Tetulina bimukwatako birala, naye yali omu ku baali baagala Yesu.

Omukazi omulala yali nga Matayo nnyina wa batabani ba Zebbedaaayo, Yakobo ne Yokaana bwe yagamba; okusenziira ku Makko Salome era okusenziira ku Yokaana mwannyina wa nnyina Yesu. Bwe kityo, Yakobo ne Yokaana be baali ba kojja ba Yesu abaasooka. Waliwo ky’ojjukira ku Salome, ekintu kye yali akoze emabegako mu buweereza bwa Yesu? Ye yali eyajja eri Yesu n’amugamba nti, “Mukama, bw’onoonyweza obwakabaka bwo, njagala owe batabani bange Yakobo ne Yokaana entebe, emu ku mukono gwo ogwa ddyo ate endala ku mukono gwo ogwa kkono.” Okuddamu kwa Yesu kwali kunenya mu ngeri ey’okwagala ng’okwegomba okw’ekika ekyo okw’okwefaako yekka si bwe kwali obwakabaka bwe bwali. Mu butuufu, Salome yali tamanyi kika kya bizibu ebyali bigenda okujja n’omuwendo abayigirizwa be gwe baali bagenda okusasulwa oluvannyuma.

Omukazi owookusatu amanyiddwa nga Maliyamu ow’e Magdala, omukazi Yesu gwe yali agobye emyoyo emibi. Yasiima nnyo ebyo Yesu bye yali akoze ne kiba nti yali tayinza kubyerabira. Mu butuufu teyafaayo nti waliwo akabi ku musaalaba. Yali ayagala nnyo Mukama we era nga tayinza kufiirwa kwebaza kwe olw’ebyo Yesu bye yali amukoledde. Kale, ali awo wennyini wansi w’omusaalaba.

Naye ate waliwo omukazi omulala omu ayitibwa, mubutuufu asoose kutuumibwa erinnya wadde nga tumuteesaako asembayo. Yali nnyina Maliyamu. Wadde nga Maliyamu yali abaddeyo ebbanga lyonna, ye-li yatuyanjala ng’ekwataganye n’ekyambalo eky’omunda kye twasoma akaseera katono emabega. Ddamu otunule mu kiwandiiko ojja kulaba ng’ekyambalo eky’omunda kimaze okwogerwako; mu kiseera ekyo ng’ekyambalo kye eky’omunda kizannyibwa zzaala olw’ekyo Yesu olwo n’ayogera ne nnyina. Kirabika abaserikale bwe baakwata ku kyambalo ekyo eky’omunda, baakwata ku kintu ekyali kumpi nnyo era nga kyagala nnyo ku mutima gwe awamu n’omutima gwa nnyina kubanga kiyinzika okuba nti yali akoledde Yesu ekyambalo ekyo eky’omunda. Tekyewuunyisa olwo nga bwe baali bazannya zzaala olw’ekyambalo ekyo eky’omunda, yakyukanga n’ayogera eri nnyina omwagalwa.

Mpozzi Maliyamu yali tasobola kutegeera byonna ebyali bigenda mu maaso mu kiseera ekyo. Nbuusabuusa nti yali. Naye yasobola okumwagala; anti oyo ye yali mutabani we —oyo ye yali mutabani we omubereberye. Waliwo ekintu kyonna ekiringa omukwano gwa maama mu nsi yonna? Sirowooza nti waliwo. Osobola okulowooza ku ekyo Maliyamu ky’alina okuba nabyo

abadde ayitamu nga bw'ayimiridde awo wansi w'omusaalaba, ng'alaba mutabani we, omwana we omubereberye ng'awanikiddwa, ng'afa, ng'avaamu omusaayi, ng'abonaabona, ng'alwanagana buli mukka? Ye yali olubuto lw'Omwoyo Omutukuvu malayika gwe yagamba nti ajja kuyitibwa Omwana wa Katonda. Wandirowoozezza nti tewali yandiyagadde kuyimirira n'alaba ekyo, naye oyo ye nnyina era oyo yali mulenzi we. Yalina okubeerawo, kye kintu ekisinga obutonde mu nsi yonna okubeerawo nga bwe kyali kiruma. Yesu yandiba nga mumenyi w'amateeka mu maaso g'amateeka, Yesu yali akyali mutabani we.

Lowooza ku bintu byonna Maliyamu bye yali alabye, byonna bye yali awulidde, n'ebintu byonna bye yali ayiseemu okutuuka ku ssa lino. Yesu bwe yali wa nnaku munaana zokka, ojjukira ye ne Yusufu baatwala Omwana Yesu mu yeekaalu? Baali bagenda kumuwaayo, era ekiseera kyatuuka okukomolebwa. Baamutwala mu yeekaalu Simyoni, omusajja omugezi omukadde eyali atya Katonda, Omwoyo Omutukuvu gwe yali asuubizza ng'agamba nti "Simyoni, tojja kufa okutuusa lw'onoolaba Masiya." Bwe yalaba Yesu Simyoni yakitegeera nti ekisuubizo ekyo kyali kituukiridde. Yali Mwana wa Katonda. "Awo Simyoni n'abawa omukisa n'agamba Maliyamu nnyina nti: 'Omwana ono ategekeddwa okuleeta okugwa n'okusituka kw'abangi mu Isiraeri, era okuba akabonero akagenda okwogerwako, ebirowoozo by'emitima mingi ne bibikkulwa. Era n'ekitala kijja kufumita emmeeme yo.'" (Lukka 2:34- 35)

Olowooza Maliyamu yalina ky'amanyi Simyoni kye yali ayogerako nga Yesu wa nnaku munaana, bwe yamugamba nti, "Era n'ekitala kijja kufumita emmeeme yo?" Nze mbuusabuusa nnyo. Naye yawangaala okulaba ng'okutya kwe okusinga obubi kutuukiridde. Yawangaala okulaba mutabani we eyajja okuwaayo obulamu bwe ku lwa bonna, ng'ekitala kimufumita oludda. Maliyamu yawangaala okulaba olunaku lwe baamuvuga emisumaali mu ngalo. Yawangaala okulaba olunaku lwe baamusika engule eyo ey'amaggwa wansi ku kyenye kye. Yawangaala okulaba olunaku lwe yassa omukka gwe ogusembayo. Maliyamu kyafiiriza nnyo okugondera Katonda by'ayagala, si bwe kiri? Lowooza ku bintu byonna eby'enjawulo ebiteekwa okuba nga byali bimuyitamu mu birowoozo bye ng'ayimiridde awo wansi w'omusaalaba n'alaba Yesu ng'afa. Kati ekiseera kyali kituuse ng'enteekateeka ya Katonda ey'enkomerero etuukirira eri omwana we omubereberye. Yesu yandibadde mujulizi era yandifiiridde ebibi by'ensi yonna.

Weetegereze ekintu ekirala ekikwata ku Maliyamu. Kyandibadde kyangu okusubwa. Kigamba nti Maliyamu yali ayimiridde awo. Yayimirira. Teyazirika, teyagwa. Ebweru yali akyali mukazi oyo yennyini omukkakkamu eyali asisinkanye okulamusa kwa malayika emyaka nga amakumi asatu emabega. Yagamba malayika oyo nti, "Laba omuzaana wa Mukama, kabeere gyendi ng'ekigambo kyo bwe kiri," Maliyamu yali akyalaga amaanyi ag'ekika ekyo. Kale ku lunaku luno yayingira mu kubonaabona okw'amaanyi okwa mutabani we era n'anywa ekikopo okutuukira ddala ku bifo ebikaawa.

Kiteekwa okuba nga kyawuniikiriza abantu abo bonna abaawulira Yesu ng'aleekaana nti, "Katonda wange, Katonda wange, lwaki onsudde?" Nga kiteekwa okuba nga kyali kiwuniikiriza nnyo; naye tekyali kibetenta mutima gwa muntu yenna okusinga bwe kyabetenta ogwa Maliyamu. Yayimirira awo n'awuliriza ekyo. Ennaku tekyanjula mu ngeri ekwata ku mutima okusinga bwe tulaba mu bulamu bwa Maliyamu. Naye ne mu nnaku ye yonna ey'amaanyi, ani gw'afaako? Afaayo ku nnyina, si bwe kiri? Bwe yamulaba ng'ayimiridde ne Yokaana ku mabbali ge, n'agamba nnyina nti, "Omukazi omwagalwa," nga Kabaka Yakobo bw'agamba nti, "Laba omwana wo, wuuno omwana wo." Kati mazima eyo ye yali engeri Yesu gye yamugamba ne Yokaana nti Yokaana kati yali agenda kutwala obuvunaanyizibwa ku Maliyamu. Obulamu bwa Yesu ku nsi bwali bunaatera okuggwaako era nga yeetaaga omuntu okumulabirira. Wadde yali wa maanyi, yali agenda kwetaaga obuwagizi. Yokaana ye Yesu gwe yeesiga okuwa obuwagizi obwo.

Mpozzi kirabika nga kyewuunyisa katonono, naye tewaaliwo muntu yenna okuwa mu famire ye ey'okumpi okuyamba. Lwaki Yesu yalina okuwa Yokaana obuvunaanyizibwa obwo? Kirabika Yusufu, bba, yali afudde. Ekyo tetukimanyi bulungi, naye tetulina kwogerwako ku linnya lya Yusufu oluvannyuma lwa Yesu okuweza emyaka 12. N'olwekyo oboolyawo Maliyamu nnamwandu. Yesu teyasobola kuyita muganda we yenna kujja kujja kulabirira nnyina kubanga newankubadde yali amukkiririzaamu, Yokaana atugamba nti tewali n'omu ku baganda be yali akyakkiriza nti ye Kristo. Kirabika tewali n'omu ku bo yaliwo, baali bamaze ebbanga nga tebakyaliiwo. Bayinza okuba nga tebabangako wadde n'akatono. Kale, atunuulira John, mukwano gwe omwagalwa, n'agamba nti, "John, labirira omukazi ono, ye maama wo."

Bayibuli etugamba nti abayigirizwa bonna baava mu Yesu. Naye Yokaana yali ku musaalaba, ng'ayimiridde wansi ddala w'omusaalaba. Ani amanyi abalala 11 oba abalala 10 gye baali? Yuda yali yeetuze, abalala 10 baali beekwese awalala, naye Yokaana yali awo wennyini nga mwesigwa eri Yesu. Yesu yali akimanyi nti yali asobola okwesiga Yokaana. Kale nga Yokaana ayimiridde ku mabbali ga Maliyamu, nnyina wa Yesu, Yesu agamba Yokaana nti, "Yokaana, nkimanyi nti nsobola okukwesiga. Oli mwesigwa gyendi, era ojja kuba mwesigwa eri maama wange nga bw'obadde nze. Njagala omulabirira." Ekyo kyali kya kusiima nnyo eri Yokaana. Kyategeeza ekisingawo ku kumuwa akasolya ku mutwe; kyali kitegeeza okumutwalako obuvunaanyizibwa. Omulundi ogusembayo Maliyamu okwogerwako mu ndagaano empya guli mu kitabo ky'Ebikolwa by'Abatume ng'ali mu maaso g'abayigirizwa abalala abalindiridde ekirabo ky'Omwoyo Omutukuvu, naye Baibuli etugamba nti ali awo ne Yokaana. N'olwekyo, Yokaana atuukiriza obwesige Yesu bwe yamuteekamu.

Emboози ya maanyi nnyo; kitundu kyokka ku mboози, ekyo kimu kyokka ku bigambo omusanvu. Waliwo obugagga bungu nnyo mu kifo kino ekyo okufa kwa Yesu Kristo. Naye ka tugezeeko okukola okusaba okusatu mu bufunze okuwa mu kino:

1. 1. **Ekisa kiweebwa abo abalemererwa** .Bwe kiba nti waliwo ekintu kimu mu bulamu bwa Yokaana kye yandiyagadde okudda emabega n'asobola okuzzaawo n'okusangula, kyandibadde kiseera naye, ng'abalala bonna, lwe yasuula Yesu, naye ekyo n'atasobola kukisangula.

Tosanyuse nti John bwe yakola ensobi eyo, Mukama teyagamba nti "Okay John, walina essasi lyo ku kyo, naye watabula, tuula butuuzi. Oli bweru." Ekisa kye kyali kisukka eri Yokaana era n'akkiriza Yokaana n'amuddiza n'atuuka n'okumuwa obuvunaanyizibwa buno obw'omukisa obw'okulabirira nnyina. Folks, bwe mulemererwa —si bwe mulemererwa, wabula bwe mulemererwa era ffenna tujja era ffenna bwe tukola — tuddayo eri Yesu nga Yokaana bwe yakola kubanga Mukama waffe Mukama wa kisa era ajja kutukkiriza okuddayo n'okutuzzaawo.

2. 2. **Amazzi mazito okusinga omusaayi** .Kati ffenna tuwulidde ekigambo ekyo ekikadde: "Omusaayi gusinga amazzi," Mu Yesu "Amazzi gasinga omusaayi." Ekiwandiko kye ngezaako okukola kiri nti ng'ayita mu mazzi g'okubatiza omuntu akwatagana n'omusaayi gwa Yesu Kristo. Bwe twatula ebibi byaffe, ne tulaga okukkiriza kwaffe mu Yesu Kristo ne tuziikibwa mu kubatiza mu mazzi olw'okusonyiyibwa ebibi byaffe, tukuzibwa, tuzuukizibwa, okuva mu mazzi ago obulamu obuggya, obutonde. Tufuuka Abakristaayo. Tufuuka baganda ba buli omu ne ba Mukama waffe Yesu Kristo. Omukwano omupya gukolebwa nga bwe tuzaalibwa mu mazzi mu mukwano ogw'omuwendo ennyo era ogw'amaanyi ennyo okusinga n'okusinga enkolagana yaffe ey'omusaayi. Ffe abanaaba mu musaayi gwa Yesu Kristo mu mazzi g'okubatiza tukimanyi nti emirundi mingi, amazzi gasinga omusaayi.

3. 3. **Tosukka ku mulanga gwa kuwa bazadde baffe ekitiibwa** .Pawulo yawandiika nti "Abaana, muwulire bazadde bammwe mu linnya lya Mukama wammwe, kubanga kino kituufu — Muweemu ekitiibwa kitammwe ne nnyoko ekiragiro ekisooka n'ekisuubizo — mulyoke mubeere bulungi era mulyoke munyumirwe obulamu obuwanvu ku nsi." (Abaefeso 6:1-3) Yesu, ne mu biseera bye eby'okufa, yawa nnyina omwagalwa omuwoomu ekitiibwa era n'assaamu omusolo. Ne bwe kiba nti embeera eyinza okuba etya gye tuli, oba eyinza okuba etya eri bazadde baffe, tetukaddiwa nnyo, tetuyiia nnyo era tetusukka kuyitibwa kuwa kitaffe ne maama ekitiibwa. Yesu, ne mu biseera bye eby'okufa, ayoleka amazima ago gennyini. Essomo ly'ekisa ekywuunyisa #1253 Steve Flatt March 10, 1996

Essaawa Esinga Ekizikiza

Obulamu bwange bwonna mpulidde nti okufa kwa Kristo kwe kwali ensonga enkulu mu byafaayo byonna. Ebyawandiikibwa bikakasa ekyo, si bwe kiri? Pawulo agamba nti, "Kinbeere wala okwenyumiriza mu kintu kyonna okuggyako omusaalaba gwa Mukama wange."

Yesu Kristo" (Abaggalatiya 6:14) ne "Kubanga obubaka bw'omusaalaba busirusiru eri abo abazikirizibwa, naye eri abo abalokoka ge maanyi ga Katonda." (1 Abakkolinso 1:18)

Tuyimba ennyimba ennungi ennyo ezikwata ku musaalaba.

Era njagala nnyo omusaalaba ogwo omukadde omuwala asinga omwagalwa era
asinga Ku lw'ensi y'aboononyi ababuze gye yattibwa

Kale nja kutwala omusaalaba omukadde omukalu

Till ebikopo byange ku nkomerero bwe nnagalamira; Nja
kunywerera ku musaalaba omukadde omukalu, Era
ngukyusaamu olunaku lumu n'engule

Oluyimba olulala lugamba nti, "Tewali kintu kyonna mu ngalo zange kye nleeta, simply to thy cross I cling." Omusaalaba ogwo omukadde omukalu gwasimbibwa ku lusozi oluyitibwa "Calvary," ekifo ekimanyiddwa ennyo olw'okuwunya okufa ne kiba nti kyalina erinnya eddala. Baakiyita Gologosa, ekifo eky'ekiwanga.

Oluvannyuma lw'okuwozesebwa okw'obulimba, mu maaso ga kabona asinga obukulu Omuyudaaya, Yesu yatwalibwa eggaali y'omukka mu maaso ga gavana Omuruumi omukodo erinnya lya Pontiyo Piraato. Olw'okutya n'okukankana yava ku buvunaanyizibwa bwe n'akwasa omusajja oyo okukomererwa nga bw'anaaba mu ngalo mu ngeri ey'emikolo ku nsonga yonna. Yesu bwe yakubwa era ng'akubwa emiggo, yalinnya akasozi ako ng'ayambadde ekyambalo ekya kakobe ekisekererwa n'engule ey'amaggwa. Ku ssaawa 9:00 ez'oku makya ku Lwokutaano lwe baamukomerera ku musaalaba ogwo. Okumala essaawa ssatu yawulira okujooga n'okusekerera okuva mu bantu abaali wansi. "Kabaka w'Abayudaaya, Ha! Yawonya abalala, tasobola kwewonya. Bw'oba oli mwana wa Katonda olwo wansi ku musaalaba ogwo."

Ku ssaawa 12 ez'emisana, ekintu ekyewuunyisa kyatandika okubaawo. Ekizikiza eky'entiisa ekyafuuka amangu ekiddugavu ekinene ennyo nga kibunye mu bbanga. Kiringa omuntu eyaggaddewo oluggi n'azikiza amataala n'agamba nti, "Ofiirwa ekitangaala ky'ensi." Ekizikiza kyazitowa okumala essaawa ssatu era akasiriikiro akatiisa ne kabuna olusozi lwonna. "Ku ssaawa ey'omukaaga" (eyo emisana) "ekizikiza kyajja ku nsi yonna okutuusa ku ssaawa ey'omwenda" (ezo ssaawa 3:00 ez'ekiro) "Awo ku ssaawa ey'omwenda Yesu n'aleekaana mu ddooboozi ery'omwanguka nti, 'Eloi, Eloi, lama sabakuthani?' —ekitegeeza nti, 'Katonda wange, Katonda wange, lwaki onsudde?'" (Makko 15:33)

Nsanga nga kinyuma nti ebigambo "yakaaba" mu Luyonaani byali bisobola okuvvuunulwa nti, "okuwuluguma." Kyali kigambo kye kimu ekyakozesebwanga okuwuuma kw'empologoma. Yagiwuluguma ng'asinzira ku musaalaba nti, "Eloi, Eloi..." Bangi ku bo tebaategeera bye yali ayogera. Olunyiriri olwaddako lwagamba nti, "Lwaki ayita Eriya." Nedda, teyakikola

mugambe nti, Eri, Eri, n'agamba nti, "Eloyi, Eloyi" (Katonda wange, Katonda wange) "lama sabachthani" (lwaki onsudde?)"

Ku bigambo omusanvu Yesu bye yayogera ku musaalaba, kino kye kisinga obukulu. Ebirala byonna bye yayogera kumpi wandimusubira okwogera, si bwe kiri? Naye singa omanyi obulamu bwa Yesu, kumpi wandisubidde nti ajja kugamba nti, "Taata, basonyiwe, kubanga tebamanyi kye bakola." Tekikuwuniikiriza nti yanditunuulidde omufere eyakomererwa n'agamba nti, "Leero, olw'okukkiriza kwo, ojja kubeera nange mu jjana." Era mazima ddala tekitwewuunyisa yanditunuulidde nnyina wansi n'akola akabonero eri Yokaana n'agamba nti, "Laba omwana wo, ne mutabani wo, laba nnyoko." Ebintu ebyo byonna mu butonde byandivudde ku mimwa gya Yesu.

Naye kino kyali kya njawulo. Ng'awaniridde awo, ng'atunudde wansi abamusse. Mazima ddala, kyali kya maanyi nnyo, kikakafu nti kyali kya kusaasira. Kino kyali kukaaba, okukaaba okw'okuggwaamu essuubi. "Katonda wange, Katonda wange, lwaki onsudde?" Wansi w'omusaalaba tebaakitegeera, era abantu bangi nnyo n'okutuusa leero tebakitegeera. Yali ayogera ki?

1. 1. Okukaaba okw'ennaku . Omanyi ekizikiza ekyo ekyabuna ensi okumala essaawa ssatu kye kyali kikiikirira? Mu byawandiikibwa, ekizikiza bulijjo kabonero ka bubu. "Ekitangaala kizze mu nsi, naye abantu ne baagala ekizikiza mu kifo ky'ekitangaala kubanga ebikolwa byabwe byali bibi." (Yokaana 3:19) Obwakabaka bwa Sitaani buyitibwa obwakabaka obw'ekizikiza. (Abakkolosaayi 1:13) Okwawukana ku ekyo mu byawandiikibwa amakumi, ekitangaala kyeyolekera mu kubeerawo kwa Katonda n'ekitiibwa kye. Obutabaawo kitangaala ku lunaku olwo kitegeeza obutabaawo kwa Katonda. Nga Katonda, taata, akyusizza omugongo, kiringa bwe yali ayita ensi yonna ku kintu kye yali tasobola kugumiikiriza kwetunulira.

Omanyi essira tulitadde ku kukaaba okuva ewa Yesu, naye emirundi mingi nneebuuza ekyali kiyita mu mutima gwa taata ng'ekizikiza kisaasaana n'okukaaba ne kulinyira, n'awulira ebigambo nti, "Katonda wange, Katonda wange, lwaki onsudde?" Yali kukaaba kwa ntiisa okw'ennaku.

2. 2. Okukaaba okw'okwawukana . Ka tutuuke ddala ku mutima gwakyo. Yesu yali ategeeza ki? "Katonda wange, Katonda wange, lwaki onsudde?" Ekyo kyawandiikibwa mu Zabbuli 22:1 . Abamanyi abamu bagamba nti, "Ayi Katonda yaliwo, Yesu yali atuukiriza bunnabbi ng'ajuliza ebyawandiikibwa." Nedda, kisinga nnyo awo.

Kyewunyisa nti ekikolwa ekikozesebwa eyo kye kimu ddala Pawulo kye yakozesa mu 2 Timoseewo 4:10 bwe yali awandiika ku eyali munne ayitibwa Demas. "Demas ansuddewo nga njagala nnyo ensi eno." Ekigambo kitegeeza "okusuula." Kitegeeza okuvaawo, okudduka. Yesu n'akaaba nti, "Katonda wange, Katonda wange, lwaki onsuddewo?" Lwaki ondduse? Lwaki ondese wano? Omulundi ogusoose mu mireembe gyonna, ekintu ekisinga obutalwoozebwako nti

oyinza okutegeera nti kibaddewo. Kitaffe, Omwana, n'Omwoyo Omutukuvu, Katonda omu ow'olubeerera, byawulwamu. Obwakatonda bwawukana mu ngeri nti Yesu yayawukana ne Kitaffe. Tekyabangawo era tekijja kuddamu kubaawo.

Lwaki Katonda yandirekedde Yesu essaawa yonna, n'okusingawo mu kiseera kino ekiseera kyonna? Kiki Yesu kye yakola ekikyamu? Eky'okuddamu kiri nti: Tewali kintu kyonna. Tewali kintu kyonna. Olaba si kyeyakola nti kyali kikyamu. Kyali kye yali mwetegefu okukola olw'ebikyamu byaffe. Emu ku nnyiriri ennene okunnyonyola okukaaba kuno mu byawandiikibwa "Ye kennyini yasitula ebibi byaffe mu mubiri gwe ku muti, tulyoke tufiirire ebibi tubeere balamu olw'obutuukirivu; olw'ebiwundu bye mwawonyezebwa." Laba ekitundu ekisooka eky'olunyiriri we kigamba nti, "Ye kennyini yeetikka ebibi byaffe mu mubiri gwe ku muti." (1 Peetero 2:24) Olaba singa ebibi byonna eby'obuntu bikunjaanyiziddwa mu ntuumu emu ennene ennyo, ewunya, encaafu, ey'amazzi amakyafu eyasuulibwa ku Yesu Kristo ng'awanise ku musaalaba ogwo. Mu ngeri gye tutasobola na kwefuula nti tutegeera, ebibi byonna eby'ensi byatekebwa ku musaalaba gwa Yesu. "Katonda oyo atalina kibi yamufuula ekibi." (2 Abakkolinso 5:21)

"Empeera y'ekibi kwe kufa." (Abaruumi 6:23) Ekigambo "okufa" mu Luyonaani tekitegeeza kuggwaawo, kitegeeza kwawukana kwokka. Eno y'ensonga lwaki tugikozesa mu mbeera ez'enjawulo eziwerako. Omuntu bw'afa mu mubiri tezimala gakoma oba okulekera awo okubaawo ng'omwoyo gwabwe gwawuddwa ku weema yaabwe ey'oku nsi. Ekyo kyokka okufa kwe kuli, kwawukana kwokka. Okufa okwogerwako mu Abaruumi 6:23 ng'okuliyirira ebibi byaffe, si kufa kwa mubiri era si kufa kwa mubiri, okwawukana kw'omwoyo ku mubiri; kwe kwawukana ne Katonda. Ekyo kitiisa, ekyo kya lubeerera.

Ojjukira olugero lw'omwana omujaajaamya? Omwana oyo omujaajaamya bwe yali mu buziba bw'ekibi kye, yali ludda wa? Yayawukana ne taata, si bwe kiri? Yali wala mu nsi engwira, ng'abeera mu kibi kye. Omulenzi bwe yakomawo awaka, taata n'akyuka n'atunuulira omwana omulala n'agamba nti, "Ono muganda wo yali afudde, naye azzeemu okubeera omulamu." Ategeeza ki nti yali afudde? Yali tafudde. Yee, yali. Yayawukana n'okwagala kwa taata, era taata oyo atekwa okuba nga oluusi yeebuza obanga yandikomyewo awaka. Omwana wa Katonda gwe tuyita Yesu teyayawulwa ne Kitaawe si lwa kibi kye, kubanga teyalina, wabula lwa kuba nti yazaala ebyaffe byonna.

Ennyonyola esinga obulungi n'ekifaananyi ekisinga obulungi eky'omusaalaba, n'okusingira ddala okukaaba kuno: "Katonda wange, Katonda wange, lwaki onsudde?" Eby'Abaleevi 16. Okuva endagaano enkadde bweri omusomesa okutuyamba okutegeera ebipya, Eby'Abaleevi 16 kisaana okutuyamba okutegeera okukaaba kuno okuva ku musaalaba. Waaliwo ssaddaaka ssatu ezaawebwayo Abaisiraeri nga zirimu embuzi bbiri n'ente ennume. Okusooka, ente ennume yaweebwayo olw'ebibi bya Alooni asobole okwegayirira abantu. Awo embuzi n'eweebwayo nga ssaddaaka olw'ebibi by'abantu. Embuzi eyookubiri, ensolo eyokusatu, yaleetebwa mu maaso g'...

abantu. "Alooni bw'anaamalanga okutangirira Ekifo Ekitukuvu Ennyo, Weema ey'Okukunghanirangamu n'ekyoto, anaaleeta embuzi enamu mu maaso. Anaateekanga emikono gyombi ku mutwe gw'embuzi enamu, n'ayatulira ku yo obubi bwonna n'obujeemu bw'Abaisiraeri —ebibi byabwe byonna — n'abiteeka ku mutwe gw'embuzi. Alisindika embuzi mu ddungu ng'alabirira omuntu." abaalondebwa omulimu. (Eby'Abaleevi 16:20-22)

Kati ekifaananyi okifuna? Embuzi yandireeteddwa, Alooni n'akwata emikono gye n'agiteeka ku mutwe gw'embuzi eyo. Yagambanga nti, "Ebibi byaffe byonna twabiteeka ku mutwe gw'embuzi eno." Okwegomba kwonna, obwenzi bwonna, obulimba bwonna, obubbi bwonna, engambo zonna, obukyayi bwonna n'ekibi ekirala kyonna mu ngeri ey'akabonero byatekebwa ku mbuzi. Embuzi eyo yandikulembeddwamu omusajja okutuusa lwe yali ewala ennyo mu ddungu nga tesobola kuddamu kufuna kkubo lya kudda kusimba nkambi. Omusajja oyo yaddiranga engatto oba engatto ye n'akuba embuzi eyo n'agamba nti, "Vula wano, genda, bubula." Okitegedde nti tufuna ekigambo kyaffe eky'Olungereza, "scapegoat" okuva mu kitundu ekyo kyennyini? Okuteeka omusango gwonna, ebibi byonna ku muntu owokusatu? Ekyo mazima ddala kirabika ng'ennono ya busirusiru. Lwaki bakola ekyo?" Okumala emyaka 1,500, Abaisiraeri bagondera ekiragiro ekyo. Baasindika embuzi eyo ey'ekiweebwayo mu ddungu nga balaga okubula kw'ekibi.

Okumala essaawa mukaaga empanvu Yesu yawanika ku musaalaba, era kiteekwa okuba nga kyalabika ng'emyaka enkumi mukaaga. Ng'embuzi bwe yalekebwa yekka mu ddungu, yasigala yekka. Yaleekaana nti "Katonda wange, Katonda wange, lwaki onsudde?"

3. 3. Okukaaba kw'okukyusakyusa. "Ye kennyini yeetikka ebibi byaffe mu mubiri gwe ku muti, tulyoke tufiirire ebibi tubeere balamu olw'obutuukirivu; olw'ebiwundu bye mwawonyezebwa." (1 Peetero 2:24). "Okuwona ebiwundu bye." "Katonda yafuula oyo atalina kibi ekibi ku lwaffe tusobole okufuuka obutuukirivu bwa Katonda mu ye." (2 Abakkolinso 5:21) Laba okukyusakyusa?

Kiba kya kitalo. Mu ngeri emu Katonda yakwata abo abaali abatalina kibi, abatukuvu, abatalina kamogo era abalongoofu n'amufuula omucaafu ng'amazzi amakyafu era mu ngeri emu bwe nzija mu bwetoowaze, muwulize era mu kukkiriza eri Kristo Katonda ankyusa obulungi, obulongoofu, n'ekisa kya Yesu Kristo. Eyo ye ndowooza esinga amaanyi, etayinza kukkirizibwa era etategeerekeka omuntu gy'asobola okugumira, obutuukirivu bwa Yesu nga bukyusibwa ne buweebwa omuntu omwonoonyi. "Katonda wange, Katonda wange, lwaki onsudde" Could be considered a cry of substitution.

Singa Yesu teyagayirira, singa buli kimu kyali kyakawatagana mu nkola y'obutonde, eyo ye kukaaba nze naawe kwe twandibadde tuwaayo ku kufa kwaffe ne ku bibaddewo mu Musango. "Ange

Katonda, Katonda wange, lwaki onsudde?" Naye Yesu yayogera ebigambo ebyo nze nneme, ggwe oleme kubikola.

Oboolyawo embooji eno wali owuliddeko oba mpozzi n'omusajja ali ku...*Leero Show*emyaka nga munaana egiyise. Naye osanga gyendi bye byasinga okulaga endowooza eno ey'okukaaba kw'okukyusakyusa. Lumu ku makya ennyo nnalaba omusajja ayitibwa Francesca Geraszchnevik ng'abuuzibwa ebibuuzo ku makya ennyo ku...*Leero Show*. Baamubuuza ebibuuzo kubanga yali asimattuse mu Auschwitz, enkambi y'abasibe ey'entiisa eyali wakati ddala mu Holocaust. Naye Geraszchnevik yalina embooji ennyuvu ennyo kubanga yayogera ku kiseera mu 1941 we waaliwo okutoloka mu July e Auschwitz. Era buli ekyo lwe kyabangawo, omuduumizi w'enkambi eyo ey'abasibe bulijjo yakolanga ekintu kye kimu. Okusobola okumalumu amaanyi abantu abadduka mu biseera eby'omu maaso, yakunjaanya abasibe bonna n'abasibe bonna ne bafuluma mu luggya, ne bakuba amannya 10 mu ngeri ey'ekifuulannenge. Era ezo 10 zanditeekeddwa mu kinnya ekiggule ne kibikkibwako. Era zandirekeddwa awo okutuusa lwe zandifa enjala oba okuggwaamu amazzi. Era buli omu yabalabanga nga bafa buli lunaku. Baatandika okuyita amannya ekkumi ago, era erinnya ery'ekumi eryayitibwa lye linnya Francesca Geraszchnevik. Geraszchnevik yagambye nti, "Nnagwa ku maviivi ne ntandika okukaaba nga sifuddeeyo. Nneegayirira." Nagamba nti, "Nnina omukyala, nnina abaana, nsaba, nkwegayiridde, tonkola kino." Era amangu ago nga tewali we yava n'agenda mu maaso omusajja ayitibwa Maximilian Cole. Cole teyalina wadde Omuyudaaya. Yali mu nkambi eyo ey'abasibe ng'omusaasira. Cole yali azze mu February wa '41, guno gwali mu July, era yali yafuna dda erinnya ly'ekika, "The Angel of Auschwitz," kubanga yagabana emmere ye, era ng'alabirira abalwadde, era yagezaako okukubiriza abaali banyigirizibwa. Yayogera n'agamba nti, "Omuduumizi, nsobola okwogera ekigambo?" Kyabadde kyewuunyisa nti teyakubwa masasi mu kifo ekyo. Naye olw'ensonga ze tutajja kumanya, omuduumizi yakyuka n'atunuulira Cole n'agamba nti, "Yee, osobola." Yagamba nti, "Nsobola okutwala ekifo kye? Nkuze - tojja kufuna mulimu mungi nga guno." Well, ebiwoozoo by'Abanazi byasitula ku ekyo ne bikkiriza. Era Maximilian Cole yasuulibwa mu kinnya ekyo n'abalala mwenda. Nga wayise wiiki mukaaga nga August the 14th, ye yekka eyasigala nga mulamu. Mu kifo ky'okumukkiriza okufa enjala, baamukuba empiso ya phenol n'afa.

Simanyi oba Geraszchnevik akyali mulamu, naye yali as of emyaka munaana egiyise. Era bwe baamubuuza ebibuuzo, comment ye yali nti, "Saafuna mukisa kumugamba kigambo kyonna, naye natunula mu maaso ge nga bwe bamukulembera. Era yali amanyi engeri gye nsiima. Buli August 14th, Geraszchnevik addayo e Auschwitz ng'ekijjukizo. Era mu luggya lwe waliwo ekipande eky'ekyuma kye yakola n'emikono gye, era buli lunaku alaga okwebaza kwe eri omusajja." erinnya lya Maximilian Cole.

Tulina kitono nnyo kye tufaanaganya ne Francesca Geraszchnevik. Tetwogera lulimi lumu, tetumanyi bantu be bamu. Tetwewozaako wadde ensi y'emu. Naye tulina ebintu bibiri bye tufaanaganya ennyo naye. Waliwo eyafa okutaasa obulamu bwaffe naffe

bombi twawangaala obulamu bwaffe bwonna nga twebaza nnyo. Ekyo buli muntu Mukristaayo ky'afaanaganya ne Geraszchnevik, Wadde nga ekyo Geraszchnevik kya mubiri ate ekyaffe kya mwoyo.

Baamusekerera nnyo Yesu n'okusekerera ennyo. Waliwo ekimu ku byo ekyali ekituufu. Yee, waliwo ekimu ekyali ekituufu. Ne bagamba nti, "Yawonya abalala, naye tayinza kwetaasa." Ekyo kyali kituufu. Oh, yandibadde asobola okwewonya, Matayo 26:53. Essaawa eziwerako yagamba Peetero nti, "Tomanyi nti nsobola okuyita wansi amagye ga bamalayika 12?" Yali asobola okwetaasa, naye ekigambo ekyo kyonna yali tayinza kukifuula kituufu. Yawonya abalala, naye nga tasobola kwetaasa. Bwe kiba nti yali agenda kulokola balala, yali tasobola kwetaasa. "Katonda wange, Katonda wange, lwaki onsudde?" yali kukaaba kw'okukyusakyusa. Essomo ly'ekisa ekyewuunyisa #1254 Steve Flatt March 17, 1996

Ebigambo by'Omntu

"Oluvannyuma, bwe yamanya nti byonna biwedde, era ebyawandiikibwa bisobole okutuukirira, Yesu n'agamba nti, 'Nnyonta nnyo.' Ekibbo kya vinegar w'omwenge kyaliwo, bwe batyo ne bannyikamu sipongi, ne bateeka sipongi ku kikolo ky'ekimera kya hysop, ne bakisitula okutuuka ku mimwa gya Yesu." (Yokaana 19:28)

Ku ludda olw'okungulu, ekigambo ekyo tekirina kye kitegeeza gye tuli. Kye kyennyini ky'osubira okuva mu musajja agenda okufa ng'akaze n'okuggwaamu amazzi mu mubiri oluvannyuma lw'essaawa mukaaga ng'ali ku musaalaba. "Nnina ennyonta." Sure, ekyo ky'agenda okwogera. Naye ndowooza ayogera bingi nnyo. Nze nkuwa amagezi nti kino kyali kwewozaako nti kuwedde.

Oboolyawo ojjukira nti waaliwo ebyokunywa bibiri ebyayogerwako ku musaalaba. Kiyamba okumanya ki ani ki. Mu Matayo 27:34 nga Yesu ateekebwa ku musaalaba, Baibuli etugamba nti yaweebwa ekyokunywa ekiyitibwa, "omwenge ogutabuddwamu entuuyo." Ensigo yali ddagala, eddagala eriwunya. N'Abaruumi abakambwe baalina akatono ak'okusaasira mu bo. Nga tebannassa musajja waggulu ku musaalaba, baamuwa ekintu ekimala okumufuukuula ebirowoozo n'okumukkiriza okugumira obulumi. Yesu bwe yaweebwa ekyo, yagaana. Yagamba nti, "Nedda."

"Lwaki yandikigaanyi?" Ensonga emu eri nti mazima ddala Yesu teyandironze makubo ga kudduka oba makubo mampi. Yali mumalirivu okugumira obuzito obujjuvu n'obusungu obujjuvu obw'omusaalaba. Yesu yali ayagala obusobozi bwe obw'ebirowoozo obujjuvu ng'awanise eyo asobole okufunza obulamu bwe bwonna n'obuweereza bwe mu bigambo bino omusanvu ebyayogerwa okuva ku musaalaba.

Naye oluvannyuma lw'essaawa mukaaga ekyokunywa ekirala kiweebwayo. It's identified to us nga wayini atabuddwamu vinegar. Kyali kya njawulo. Yali wayini wa layisi, nga tazimbulukuka nnyo, bwe kiba nga yazimbulukuse n'akatono; yali wayini atabuddwamu

vinega. Abamanyi batera okugamba nti, "Ekitundu kimu omwenge, ebitundu bibiri vinegar." Teyalina gall, teyaliiko numbing effect. Bwe kiba nga waliwo ekintu kyonna, kyandimusizzaamu obusimu. Yesu n'agamba nti, "Nnyonta nnyo," ne bamuwa ekyo.

Kale lwaki yanywa ekyokunywa ekyokubiri?" Laba olunyiriri 28. "Oluvannyuma, ng'omanyi nti byonna kati byawedde era olwo Ebyawandiikibwa ne bituukirira, Yesu yagamba nti, 'Nnina ennyonta.'" Abantu, waliwo obukakafu obulala nti Katonda awanikiddwa ku musaalaba. Olaba nkakasa nti Katonda yekka ye yali asobola okumanya Yesu kye yali amanyi mu kaseera ako. Oluvannyuma lw'essaawa mukaaga ez'obulumi obw'amaanyi, obuziba ebirowoozo, era ng'akaseera katono tannafa, omusajja oyo eyali awaniridde ku musaalaba yafumiitiriza ku bunnabbi obw'okusoba obwa 700- n'okusoba obukwata ku bulamu bwe okulaba oba bwonna bwali okutuukirizibwa. Bino wammanga bye bunnabbi obukwata ku kufa kwa Yesu.

Okulya mu nsi olukwe olwakolebwa mukwano gwo gwe mmanyi. (Zabuli 41:9)

Okusuula abayigirizwa. (Zabuli 31:11)

Ebigambibwa eby'obulimba. (Zabuli 35:11)

Okusirika mu maaso g'abalamuzi be (Isaaya 53:7) .

Okusangibwa nga tolina musango (Isaaya 53:9) .

Okubalibwa kwe wamu n'abasobya. (Isaaya 53:12)

Okukomererwa ku musaalaba. (Zabuli 22:16)

Okusekererwa kw'abalabi. (Zabuli 109:25)

Okusekererwa kw'obutanunulibwa. (Zabuli 22:7,8)

Okuzannya zzaala olw'engoye ze zennyini. (Zabuli 22:18)

Okusabira abalabe be. (Isaaya 53:12)

Okulekebwa Katonda. (Zabuli 22:1)

Okuwaayo omwoyo gwe mu mikono gya Kitaffe. (Zabuli 31:5)

Amagumba obutamenyeka. (Zabuli 34:20)

Okuziika mu ntaana y'omugagga. (Isaaya 53:9)

Bampa vinegar olw'ennyonta yange (Zabuli 69:21) .

Obadde okimanyi nti waliwo obunnabbi bungu bwe butyo obukwata ku kufa kwokka? Omusajja ono yali musajja yekka? Bwe yali alowooza ku ebyo byonna, ekimu kyajja mu birowoozo bye nga tekinnatuukirira, ekimu kyasembayo

obunnabbi. Zabbuli 69:20 yalagula nti vinegar yali agenda kuweebwayo era ajja kuggwaawo, era Yesu bwe yali akimanyi nti ajja kutuukiriza era nti alina okutuukiriza obunnabbi bwonna, yayogera ekintu ekiyinda okuleeta okutuukirira okwo. Yagamba nti, "Nnina ennyonta." Baamuwa vinegar. Kyali kwewozaako nti kyamalirizibwa. Naye n'ekisinga obukulu, kyali kwewozaako nti yafuuka omuntu.

Wandibaawo ensonga bbiri Yesu ze yayogera ekigambo kino ng'ali ku musaalaba. Ekimu, kyali kya kumaliriza bunnabbi; n'ekyokubiri, kubanga omusajja oyo yali alumwa ennyonta. Ensonga esooka etulaga nti yali Katonda ate eyookubiri eraga nti yali muntu. Bombi awamu, baddamu okukakasa okwewozaako okusinga obunene mu byafaayo byonna, okwewozaako okw'okufuuka omuntu. Okufuuka omuntu kitegeeza kyokka nti omusajja ono, Yesu, yali Katonda yajja nga apakibwa mu mubiri. Waliwo ebigambo ebigamba nti ekyo okutuukira ddala mu Baibuli. Yokaana yatandika enjiri ye n'agamba nti "Mu lubereberye waaliwo Ekigambo" (ekyo kyali ngero eri Yesu). "Mu kusooka yali Kigambo, n'Ekigambo yali ne Katonda, n'Ekigambo yali Katonda." (Yokaana 1:1) Era awo oluvannyuma lw'ennyiriri 14, yagamba nti, "Ekigambo n'afuuka omubiri n'abeera wano wennyini mu ffe."

Abakkolosaayi 2:9 egamba nti, "Kubanga mu Kristo obujjuvu bwonna obw'Obwakatonda bubeera mu ngeri y'omubiri," Oba, 1 Timoseewo 3:16, Pawulo agamba Timoseewo nti, "Yalabikira mu mubiri n'akakasibwa Omwoyo," era olukalala lugenda mu maaso. Kino sisobola kukiteeka ku stress kimala. Okwewozaako kw'okufuuka omuntu ye Continental Divide of faith, ekulukuta mu ngeri emu oba endala. Olaba ensi eyagala Yesu. Ebitundu 90 ku 100 ebya America bituuka n'okugamba nti Mukristaayo, buli omu ayagala Yesu kubanga yali wa kwagala era mulungi ate nga wa bbugumu era nga mufu era ensi yeeraliikirira okumwogerako nti musomesa mulungi, mufirosofo munene era musajja wa kisa. Naye okuggyako ng'omukkirizza nga Katonda ajja mu mubiri, olwo Baibuli tekola nnyiriri oba nsonga. Kye kwewozaako okukulu ennyo mu buntu bwonna. Bwoba okkiririza nti ye Katonda ajje mu mubiri, ebirala byonna bikwatagana. Yatambulira ku mazzi? Mazima ddala, oyo eyakola amazzi asobola okugatambulirako, si bwe kiri? Nti yava mu ntaana? Oyo eyakyusa obulamu, kyewuunyisa nti okufa tekwasobola kumukwata? Eky'okuba nti yali asobola okugamba nti, "Ebibi byo bisonyiyibwa," ng'awanise ku musaalaba. Bw'aba nga ye Katonda ku musaalaba ogwo, tekyewuunyisa nti okufa kwe kwandibadde n'amakulu ag'okulokola.

Ekintu ekikulu ennyo kye tusalawo mu bulamu bwaffe kiri nti: Ddala omusajja ono yali Katonda? Oba, ddala Katonda yali musajja ono? Ekyo kye kiri. Era okwewozaako nti, "NNINA ennyonta," kugamba nti, "Yee." Yee, yali. Yali Katonda yajja mu mubiri.

Njagala okukuteesa nti waliwo engeri ey'omugaso ennyo eya buli lunaku nti okufuuka omuntu kwa Yesu, Katonda okujja mu mubiri, kitegeeza buli kimu gye tuli. Katonda eyateeka emmunyeenye mu bbanga, eyayogera ensi mu kubeerawo era eyakuwa obulamu mu lubuto lwa nnyoko, nti Katonda yajja, yabeera n'afiira ku musaalaba asobole okuwulira by'owulira, okutuuyana ng'otuuyana, okulumwa ng'olumwa n'okukaaba nga bw'okaaba. Ekituufu eky'ennaku kiri nti abantu abasinga bakkiriza Yesu era nze n'okwogera ku bantu Abakristaayo kati, naye balina okutegeera okutono kw'omuwendo ku ngeri gy'ayagala ennyo okukwata ku bulamu bwabwe obwa bulijjo.

Abantu abasinga balaba Yesu ng'omusajja eyajja okuteekawo eddiini, Obukristaayo, ekitongole, ekkanisa, enkola y'empisa, Baibuli era balwooza nti ekyo kye kiri. Nedda! Yesu teyajja kuni kuno nawanika ku musaalaba ogwo okunyweza eddiini. Yajja okuddamu okutandikawo enkolagana.

Ekyo oyinza okuba nga wali owuliddeko emabegako naye n'okutuusa kati tokitegeera. Okkiriza Yesu yajja mu mubiri, abadde wano, akoze ekyo, yadda mu ggulu era kyeyakola kyali kikulu, case closed. Ofuna otya enkolagana n'omuntu atali wano? Tosobola kumulaba, kumukwatako, kumuwulira wadde okumuwulira. Tulinga akawala akatono ak'emyaka omukaaga akaaloota ekirooto ekibi. Maama we yayingira mu kisenge kye ng'akaaba ng'agezaako okumuwa obuvumu n'okufuna obwetwaze bwe okukula, n'amusikasika n'amugamba nti, "Kati mukwano gwe, ddayo mu buliri, Yesu ali wano naawe." Akawala akatono katunula emabega ne kagamba nti, "Kale kirungi, sigala wano ne Yesu, ngenda kuyingira eyo ne taata."

Kati ekyo tuseka, naye eyo y'engeri abantu abasinga gye mmanyi gye balongoosaamu ddala ku Yesu. A lot of folks believe nti Yesu ali around somewhere, naye twetaaga ekintu eky'omubiri n'omusaayi okusnuggle up. Twetaaga omuntu gwe tusobola okukwata, omuntu asobola okutukwatako, asobola okututegeera ddala. Bwe wabaawo ekitundu ekiddamu ekibuuzo kino: Yesu afaayo? Asobola okutukwatako? Tusobola okumukwatako? Ddala asobola okutuukiriza ebyetaago byange leero? Kye kyawandiikibwa kye tusoma kati. Yesu n'agamba nti, "Nnina ennyonta."

Ekimu ku bintu ebisinga okusikiriza mu Baibuli yonna, Yesu bwe yali anaatera okutandika obuweereza bwe, yagenda mu ddungu nga talina mmere okumala ennaku 40 era Baibuli erina ekimu ku bisinga okunyooma mu byawandiikibwa byonna, egamba nti "Era yalumwa enjala." Ennaku amakumi ana nga talina mmere era enjala emuluma. Awo kati mu ddakiika ezisembayo mu bulamu bwe nga bw'awanise ku musaalaba, tumusanga ennyonta.

Kinsanyusa nnyo nti ku nkomerero z'ebitabo by'obuweereza bwe, tulaba Yesu ng'alwanagana n'ebyetaago by'omuntu ebisinga obukulu: enjala n'ennyonta. Wali weebuuzizza lwaki batugamba bwe batyo? Lwaki wano mu Matayo 4 mu ddungu nga Yesu agenda *omu ku omune* Sitaani nga bagezaako okuzuula ani agenda okufuga ensi. Twogera ku lutalo lw'omwoyo olw'emirembe gyonna. Olwo ne batugamba nti "era enjala yali emuluma nnyo." Lwaki wano mu lunaku olusinga obuddugavu olubaddewo Yesu gye yali afuna obuddugavu bwe bumu ng'ekibi kyaffe kyonna bwe kyali kimutumiddwako, era anoonya Kitaffe era tamusanga, ng'akaaba nti, "Katonda wange, Katonda wange, lwaki onsudde?" Era tutegezeddwa nti: Era yalina ennyonta.

Wali weebuuzizza lwaki batugamba ebintu ebyo? Kiba bwe kityo ebigambo ebiri mu Abebbulaniya 4:15-16 byandiulikika nga bituufu ddala mu matu gaffe: "Kubanga tetulina kabona asinga obukulu atasobola kusaasira bunafu bwaffe, naye tulina eyakemebwa mu buli ngeri, nga naffe bwe tuli — naye nga talina kibi. Kale tusemberere entebe y'ekisa n'obwesige, tulyoke tufune okusaasirwa era tufune ekisa." Tunuulira kino, "okutuyamba mu kiseera kyaffe eky'obwetaavu."

Oluyimba olulungi lugamba nti, "Yesu afaayo ng'omutima gwange gulumwa nnyo olw'essanyu oba oluyimba? Nga emigugu ginyiga n'okufaayo okunyigirizibwa era ekkubo ne likoowa era nga liwanvu? Oh ye, afaayo, nkimanyi nti afaayo." Naye okusinga oluyimba, Peter yagamba nti "Musuule okweraliikirira kwo kwonna kubanga akufaako." (1 Peetero 5:7)

Yesu tali wano leero mu mubiri okunkwatako emikono, okukwata ku mukono gwange mu mubiri mu kiro ekizikiza n'ebiseera eby'entiisa. Ndi musanyufu nti kati tali wano mu nnyama. Kubanga akoze kyeyali yeetaaga okukola era ekibi kyaffe kigyibwawo. Singa yali akyali wano, kyandibadde lwa kigendererwa kya kwetaaga okwewala n'okusonyiwa ekibi kyaffe. Era nsanyuse nti tali wano mu mubiri kubanga akomyewo mu kisenge ky'entebe y'eggulu ng'atuwolereza mu maaso ga Kitaffe. Ndi musanyufu, kubanga kati takyapakiddwa mu nnyama esibiddwa obudde, ekifo n'ekifo. Asobola okumanya n'okukola ku bulumi bwaffe bwonna, okubonaabona n'ebiyetaago byaffe mu kiseera kye kimu. Tetulina kubeera ng'omugenge oba Bartimayo omuzibe w'amaaso oba omuzibe w'amaaso, tetulina kugezaako kuzuula: Yesu ali Nazaaleesi? Yesu ali Kaperunawumu? Yesu ali mu Yerusalemi? Njagala kumulaba. Ali awo wennyini, awo wennyini we tusobola okumukwatako essaawa yonna.

Ndi musanyufu nti tali wano mu mubiri kubanga yaleka "Omubudaabuda," Omwoyo Omutukuvu wa Katonda, si kubeera naffe yokka, wabula okubeera mu ffe nga tuzuukiziddwa ekitonde ekipya okuva mu kubatizibwa mu Kristo. Omwoyo Omutukuvu abeera mu ffe akola okwegayirira mu kusaba kwaffe. Abaruumi 8:26 egamba nti, atuwa ebiwoobe bye tutamanyi na kuwaayo. Ayogera ne Taata ku byetaago byaffe bye tutamanyi na kusaba. N'olwekyo, omuntu yenna ku ffe bw'ajja eri Katonda ng'asaba, Yesu ali mu ggulu asobola okwekkaanya n'okutuukiriza obwetaavu bwonna bwe tulina. Ekyo bwe kiba nga tekikukola makulu kiva ku kuba nti oba tosisinkanangako "musajja" Yesu, oba kubanga tolaba kusaba ng'omukisa gw'okwogera naye maaso ku maaso. Tomala gasaba, beera mu kusaba. Ekyo kwewozaako ku ndabirira. Omuwandiisi omu yagamba nti ekitanda ekiri mu Besirekemu kiraga nti Katonda yajja. Omusaalaba oguli ku Kalvario gukakasa nti Katonda afaayo.

Ne basitula ekikolo kya hisopu nga kiriko vinegar ne wayini ku mimwa gye era "Bwe yafuna ekyokunywa, Yesu n'agamba nti, 'Kiwedde.' Bwatyo yafukamira n'awaayo omwoyo gwe." (Yokaana 19:30) Yesu yalina okutuukiriza ebyetaago by'abantu nga tannaba kwewozaako nti Katonda. Yali tasobola kuyita bigambo nti, "Kiwedde," okutuusa ennyonta ye ey'obuntu lwe yatuukirira, n'ekendeera. Nga mukwano gwe tulina mu

Ebigambo by'Obuwanguzi

William Henry Harrison, pulezidenti wa Amerika ow'omwenda, ye yawa okwogera okusinga obuwanvu mu kutongoza mu likodi. Yali ya bigambo ebisukka mu 9,000. Harrison atekwa okuba nga yenyumiriza nnyo mu kwogera okwo kubanga obudde bwali bunnyogovu, enkuba, nga January ku makya. Yagaana okwambala ekkooti oba okufunza endagiriro ye. Oluvannyuma lw'okuyimirira mu mbeera ezo ez'ennaku okumala essaawa bbiri yakwatibwa ekifuba era n'afa nga tewannayita mwezi gumu. Waliwo eyasekeredde nti, "Tewali pulezidenti ayogedde bingi n'akola kitono."

Kati ekyo kyawukanye ku ekyo Yesu kye yakola bwe yawanika ku musaalaba ogwo ku lusozi oluyitibwa "Kaluvariyo." Ebigambo bye yayogera byali bitono. Tulina musanvu zokka eziwandiikiddwa. Zaali nnyimpimpi. Tewali kimu kisukka bigambo kkumi mu Lungereza. Naye wadde nga baali batono era nga bampi, emirembe gyonna gyakyusibwa ol'ebyo bye yayogera. Nsubira omuntu ayinza okugamba nti "Tewali musajja ayogedde kitono n'akola ebisingawo."

Ekisinga obulungi mu bigambo bye byonna byali bigambo bya buwanguzi: "Kiwedde." "Oluvannyuma, bwe yamanya nti byonna biwedde, era ebyawandiikibwa bisobole okutuukirira, Yesu n'agamba nti, 'Nnyonta nnyo.' Ekibbo kya vinegar w'omwenge kyaliwo, bwe batyo ne bannyikamu sipongi, ne bateeka sipongi ku kikolo ky'ekimera kya hisopu, ne bakisitula ku mimwa gya Yesu bwe yamala okufuna ekyokunywa, Yesu n'agamba nti, 'Kiwedde.' Bwe yayogera ebyo, yafukamira omutwe gwe n'awaayo omwoyo gwe." (Yokaana 19:28)

Ekigambo ekyo kitujjira mu Lungereza mu bigambo bisatu eby'enjawulo: It — is—finished. Naye mu lulimi olwasooka, Oluyonaani, kyali kigambo kimu kyokka: *Tetelestai (Tetelestai) nga bano. Tetelestai (Tetelestai) nga banokyal* kigambo kya maanyi nnyo. Yali kigambo ekikomya ennyo ekyalaga nti ekintu kyali kiwedde ddala. Kiwedde ddala. Abamu baali balowoozeza nti kuno kwali kukaaba kwa kuggwaamu ssuubi. Yesu ng'aleekaana nti, "Oo kiwedde!" Si bwe kyali. Abalala baali balowooza nti kiyinza okuba nga kya kusinda buweerero, "Ohhh, kiwedde." Era si bwe kyali. Nkakasa nti kino kyali kigambo kya buwanguzi, so si kikangabwa. Kino kyali kigambo kya ssanyu, so si kukungubaga. Kino kyali kukaaba kwa buwanguzi, so si kukaaba kwa kuggwaamu ssuubi. Mu butuufu, yandisobodde okuleekaana nti "*Tetelestai (Tetelestai) nga band!*" KIBADDE!

Naye, kiki ekyali kiwedde?

1. 1. Omulumu gwa Yesu ogw'oku nsi gwagqwa . Kyangu nnyo okutandika ekintu okusinga okukimaliriza, si bwe kiri? Oba oyogera ku pulojekiti, diguli mu ttendekero ekkulu, obufumbo, okwewaayo, obulamu, kyonna: kyangu nnyo okutandika okusinga okumaliriza. Kyova olaba nga tuwa empeera abo bokka abamaliriza. Tolaba biteeteeyi ebiwandikiddwaako nti, "Nnatandika emisinde gya Boston Marathon," nedda? Tewali afuna dipuloma ku lunaku olusooka ku ssomero. Essaawa ya zaabu togifuna ku ntandikwa y'omwezi ogwokubiri ku mulimu gwo omupya. Osasulwa ng'omaze. Mu butuufu, abasinga obungi ku ffe tulina obuzibu okumaliriza bye twatandika, naye si Yesu. Yali mumalirivu.

Ekigambo kino, "*Tetelestai (Tetelestai) nga bano*," ekozesebwa emirundi emirala esatu mu njiri ya Yokaana era emirundi gyonna esatu giva ku mimwa gya Yesu. "Emmere yange, 'Yesu bwe yagamba 'kwe kukola oyo eyantuma by'ayagala n'okumaliriza omulumu gwe.'" (Yokaana 4:34) "Nnina obujulizi obuzito okusinga obwa Yokaana.' Kubanga omulumu Kitange gwe yampa okumaliriza, gwe nkola, gutegeeza nga Kitange yantuma.'" (Yokaana 5:36) Omusajja ono agamba nga bukyali nti ntegeese okumaliriza bye natandika.

Ng'ebula essaawa ntono agende ku musaalaba, ali mu kusaba ne Kitaawe n'agamba nti, "'Nkuleetedde ekitiibwa ku nsi nga mmaze'" (waliwo ekigambo ekyo, *Tetelestai (Tetelestai) nga bano*) "'ng'amaliriza omulumu gwe wampa okukola.'" (Yokaana 17:4) Nga wayise essaawa, akaaba ng'awanise mu ngalo ze nti, "'Kiwedde.'" (Yokaana 19:30) Yesu bwe yajja ku nsi eno, teyajja na nkola ya kimpowooze "buuka ku ntebe y'empale yo". Yalina enteekateeka entongole. Yali amanyi bulungi ekyetaagisa okukolebwa. Yali amanyi obunnabbi obwali bwetaaga okutuukirira, abasajja abaali beetaaga okutendekebwa, ebyamagero ebyetaaga okukolebwa n'obubaka obwali bwetaaga okutuusibwa. Yagamba nti, omulumu gwange kwe kukola ebyagala by'Oyo eyansindika era omulumu ogwo ng'enda kugumaliriza.

Ensonga lwaki abantu bangi bawulira nga tebatuukiridde mu bulamu, nga banyiiize nnyo, nga tebalina ssanyu, kwe kuba nti tebagoberera kyakulabirako kya Yesu. Tebalina nteekateeka ya bulamu. Bagoba buli musota gw'enkuba, buli nsibuko y'okumatizibwa amangu era banywa okuva mu buli kidiba eky'amasanyu. Naye basigala nga balina ennyonta buli kiseera. Okwawukanako n'ekyo Yesu yagamba nti njagala kumanya Kitange ky'ayagala nkole era ng'enda kukikola okutuusa lwe ndimaliriza. Abantu, ekyo kyama kye kimu eky'okutuukirira mu bulamu bwammwe. Tuli ku nsi eno olw'ekigendererwa kye kimu Yesu kye yali wano. Tuli wano okuleeta ekitiibwa eri Kitaffe. Kino kiyinza okukwewuunyisa naye ekyo tugenda kukituukiriza mu ngeri y'emu ddala. Tugenda kukituukiriza nga tuba bawulize buwulize, nga tugenda ku musaalaba gwaffe mu ngeri ey'akabonero era nga twereka okukomererwa Katonda asobole okuba abalamu n'okufuga mu ffe. Tugenda kutuukirizibwa nga tusigala ku kkoosi n'okumaliriza emisinde.

Ekintu ekyo ekisembayo kye kintu ekisinga okukaluba okukola. Abamu ku mmwe mubuuzi nti "Ekyo mukikola mutya? Musigala mutya ng'olina ekiruubirirwa? Mufuna mutya obuvumu okudduka emisinde gyonna egy'obulamu okutuuka ku layini y'okumaliriza n'ogikola obulungi?" Ka twekenneenye ekyo Bayibuli ky'etubuulira ku kyama kya Yesu.

"Ka tuteeke amaaso gaffe ku Yesu, . 'omuwandisi era," (tunula ekigambo) "omumalirizo w'okukkiriza kwaffe, eyagumiikiriza omusaalaba olw'essanyu eryateekebwa mu maaso ge, ng'anyooma ensonyi yaagwo n'atuula ku mukono ogwa ddyo ogw'entebe ya Katonda." (Abaebbulaniya 12:2) Kitubuulira engeri y'okumaliriza! Laba engeri gye tumaliriza, tutunuulira Yesu. Yesu yali atunudde wa? "Essanyu eryateekebwa mu maaso ge yagumira omusaalaba," yakyawa ensonyi, naye yayitamu Lwaki? Kubanga yali akimanyi nti ku ludda olulala lwokka, yali agenda kutuula ku mukono ogwa ddyo ogw'entebe ya Katonda ng'atudde ekkubo omuntu okutabagana nabo Tukuuma essira lyaffe ku gye tugenda Mu mulembe ogw'okumatizibwa amangu we twagala okumatizibwa okw'amangu, tulina okujjukira nti empeera yaffe eri mu mirembe gyonna.

Kati totegeera bubu. Obulamu bw'Ekikristaayo ssinga busuubula na kintu kyonna kubanga bwe tunoonya okutuukiriza ekigendererwa kyaffe n'okumaliriza emisinde Katonda abala ebibala mu bulamu bwaffe. Tusomye ebyo: Okwagala, essanyu, emirembe, obugumiikiriza, ebibala byonna omwenda eby'omwoyo okuva mu Baggalatiya 5. Tewali ayinza kulaba ebyo mu kigero kye kimu ng'Omukristaayo bw'asobola.

Naye waliwo oludda olulala ku ssente eyo. Okubeera omugoberezi wa Kristo kijja kuleeta ebyetaago mu bulamu bwaffe. Kijja kwetaagisa okwefiiriza singa okutambula kwaffe ne Katonda kuba kwa nnamaddala era nga kutubuulira engeri gye tugumira ssaddaaka eyo, n'obwetaavu n'ebintu ebinyiiza obulamu. "Olw'essanyu eryali liteekeddwa mu maaso ge, yagumira omusaalaba ng'anyooma ensonyi era kati atudde ku mukono ogwa ddyo ogw'entebe ya Katonda." (Abaebbulaniya 12:2)

Abamu ku mmwe muli ku bunkenke bw'okulekayo. Abamu ku mmwe abasoma essomo lino muyinza okuba nga muli kumpi kuva mu buweereza, mutandise okuwulira nga munyiize era mpozzi nga kirabika nga tekirina bibala. Oli musomesa wa Bayibuli eyeebuza, wandibadde olekera awo olw'okuba olowooza nti "Situuka ku muyizi yenna?" Oli mukozi wa muntu ku bubwe nga bw'oli mu ngeri y'emu? Abamu ku mmwe mulowooza ku ky'okuleka obufumbo bwammwe? Abamu ku mmwe mulowooza nti, simanyi oba ngenda kukuuma ebintu bino eby'ekkanisa waggulu?"

Nsobola okukuwa akatono akamu ku magezi agasinga obulungi? Laba Yesu gye yatunudde. Ddamu essira lisse ku mirembe gyonna. "Ensi eno si maka gange; ndi muyitawo. Eky'obugagga kyange kiterekeddwa awalala okusukka bbululu." Ekyo bw'oba tokikiriza, oagenda kukalubirirwa okumaliriza obulamu, Pawulo yagamba nti "...mu kiseera ekituufu tujja kukungula amakungula singa tetulekulira." (Abaggalatiya 6:9) Tolekulira. Tetelestai (Tetelestai) nga bano. Yesu yamaliriza omulimu gwe.

Enteekateeka y'okununulibwa yagqwa . Yamanya nti enteekateeka y'okununulibwa yali ewedde. Ekigambo ekyo, "*Tetelestai (Tetelestai) nga bano*" kigambo ekinyuvu. Kyatera okukozesebwa mu kyasa ekyasooka mu ngeri y'ebyobusubuzi. Okugeza, singa omuntu yalina looni eyeetaaga okusasula ebitundutundu, omusajja oyo ayinza okuyingira

ku lunaku olusembayo n'okuba wansi akasente ako akatono n'ogamba nti, "*Tetelestai (Tetelestai) nga bano*," kiwedde, kisasulwa, kiwedde. Era omuwozi yamutunuulira n'amugamba nti, "Nkuyozaayoza!" Yesu bwe yakaaba nti, "*Tetelestai (Tetelestai) nga bano*," abo bonna abeetoolodde omusaalaba bandikoze ekibiina ekyo. Kisasulwa, kiwedde. Kiki ekisasulwa, kiki ekisasulwa mu bujuvu? Eky'okuddamu kwe kusasula ekibi, okugula obununuzi.

Yesu yagula atya okununulibwa kwaffe? Ekyo kikola kitya?

Ekyetaagisa mu mateeka kyali nti omuntu yenna ayonoona yandifudde. Ekyo kye kyali ekikolimo ky'amateeka. Kati jjukira ekigambo "okufa" kitegeeza okwawukana. Singa oyonoona, wandiyawuddwa ku Katonda emirembe gyonna. Eyo ye ngeri gye kyandikoleddemu. Omuntu yandibadde ayingira n'asazaamu ebbanja eryo, n'alisangula, n'alisasula. Okuva ku ntandikwa y'ebiseera, Katonda yalagira nti wateekwa okubaawo ssaddaaka y'omusaayi. Simanyi lwaki, tujja kusaba Katonda nga tutuuse mu ggulu. Tufunye ebimu ku bikozesebwa. Tutegezeddwa nti obulamu buli mu musaayi. Ekibi kwe kufa; obulamu busazaamu okufa, okwali kugenda okuba okusasula. Kyalina okuba nga kya kusasula musaayi okusobola okutuggyako ebibi.

Kati okumala ebyasa bingi Katonda yali akkirizza omusaayi gw'ebisolo, endiga ennume, ente ennume, embuzi n'ente ennume, ng'okusasula okw'akabonero olw'ekibi ekyo. Naye "Tekisoboka musaayi gwa nte n'embuzi kuggyawo ddala bibi." (Abaebbulaniya 10:4) Nedda, singa ekibi kyaffe kyali kigenda kuggyibwawo, ssaddaaka eyandikisasudde mu ngeri emala n'okusazaamu ebbanja yandibadde etuukana n'emisingi esatu: 1) Yandibadde ya muntu; 2) kyandibadde tekirina kibi era 3) kyandibadde kibeera wansi w'amateeka, Amateeka ga Musa amakadde nga gatuukiriza buli jot and tittle perfectly. "Naye ekiseera bwe kyatuuka mu bujuvu, Katonda n'atuma Omwana we, eyazaalibwa omukazi, eyazaalibwa wansi w'amateeka, okununula abo abali wansi w'amateeka, tulyoke tufune eddembe mu bujuvu ng'abaana." (Abaggalatiya 4:4) N'olwekyo ssaddaaka yalina okuba nga ya muntu era nga yazaalibwa wansi w'amateeka. Yesu yatuukiriza ebisaanyizo bino byonna ebisatu. N'olwekyo, Yali asobola era yanditukoledde okusasula.

"N'olwekyo, kaakano tewali kusalirwa musango eri abo abali mu Kristo Yesu, kubanga okuyita mu Kristo Yesu etteeka ly'Omwoyo ogw'obulamu lyansumulula okuva mu mateeka g'ekibi n'okufa. Kubanga amateeka kye gaali tegalina maanyi kukola mu ngeri nti ganafuwa olw'obutonde obw'ekibi," (tunula kino) "Katonda yakola bwe yatuma Omwana we yennyini mu kifaananyi ky'omuntu omwonoonyi abeere ekiweebwayo ekibi. Era bwatyo n'asalira ekibi mu muntu omwonoonyi, mu ebisaanyizo ebituukirivu eby'amateeka bisobole okutuukirira mu bujuvu mu ffe." (Abaruumi 8:1-4)

Tusumuluddwa okuva mu kibi n'okufa kubanga Katonda yatuma omwana we yennyini mu kifaananyi ky'omuntu omwonoonyi abeere ekiweebwayo kyaffe olw'ekibi olwo ebisaanyizo ebituukirivu eby'amateeka bisobole okutuukirira mu ffe.

Weetegereze kisoma nti "tusinginkanye mu ffe" so si "tusinginkanye." Tetusobola kutuukiriza bisaanyizo bya mateeka. Tewali yali asobola okuggyako Yesu.

Ekitundu ekisinga obunene eky'ekintu kyonna gyendi kiri mu lunyiriri olw'okusatu, olunyiriri olwo olusembayo olw'olunyiriri, "Yasalira ekibi mu muntu omwonoonyi." Omanyi ekyo kye kyogera? Nti Katonda bw'antunuulira, omwonoonyi, naye omwonoonyi ali mu Kristo, Omukristaayo, tantunuulira n'agamba nti "Nkuvunaana, ggwe omwonoonyi." Wabula, "Avumirira ekibi mu muntu omwonoonyi." Agamba nti nvmirira ekibi kyo, ekibi kyo nkiteeka ku musaalaba era nkuleka n'ofuna obutuukirivu bwa Yesu." *Tetelestai (Tetelestai) nga bano*. Nga oluyimba bwe lugamba nti, "Yesu byonna yabisasula, byonna bye mmubanja. Ekibi kyali kirese embalabe emmyuufu; yakinaaba nga kyeru ng'omuzira."

Amaanyi g'okufa gaali gawedde . Omulabe ow'obutonde ow'obuntu kwe kufa, si bwe kiri? Waliwo eyagamba nti, "Omuntu ayagala kusanyuka, naye omuntu tasobola kusanyuka kubanga akola ekintu kyennyini ky'atayagala kukola, afa." Ekyo kyogera ku bantu abasinga obungi.

Emirundi emeka gye tugezaako okwongezaayo okufa? Emirundi emeka gye tugezaako okwewala ekisolo ekyo? Emirundi emeka gye tuzina nga tukyetooloola ne twefuula nti tekiriyo? Tugezaako okudduka enkwata yaayo, naye ffenna okukkakkana nga tuli mu kifo kyayo ekiginyiga. Nfunye amawulire amalungi! Yesu amenye ekifo eky'okunyiga. Yesu teyabuulirangako kusaba kwa kuziika. Mu butuufu, Yesu yatabulatabula buli lumbe lwe yagandangamu. Baali bakungubagira muwala wa Yayiri, era yali yaakamuggya mu ntaana. Baali bakulembera mutabani wa nnamwandu okuva e Nayini. Yamala kumusituka. Baali bamaze ennaku nnya nga bakaaba Laazaalo. Yesu yagamba nti "Muzingule ejjinja. Lazaalo aveeyo." Yesu yasaanyaawo buli lumbe lwe yagandangamu.

Mu nnaku essatu ezaali zeetoolodde okufa kwe n'okuzuukira kwe, yaggyako okufa amaanyi gonna. "Naye ddala Kristo yazuukizibwa mu bafu, ebibala ebibereberye eby'abo abeebase. Kubanga okuva okufa lwe kwajja okuyita mu muntu, n'okuzuukira kw'abafu kuyita mu muntu. Kubanga nga bonna bwe bafiira mu Adamu, bwe batyo mu Kristo bonna balifuulibwa abalamu. Naye buli omu mu kuddamu kwe: Kristo, ebibala ebibereberye; olwo bw'alijja, abo be." (1 Abakkolinso 15:20)

Bwe baaggya omulambo gwa Yesu ogutaliiko bulamu ku musaalaba ku Lwokutaano olwo akawungeezi, ne baguteeka mu ntaana gye yeewola. Olw'okuba baali bamanyi bye yayogera ku kudda mu bulamu era nga batya abagoberezi be, abaserikale baayiringisizza ejjinja ku ntaana eyo, ne bagisibako akabonero era ne bagiteekako omukuumi. Naye, tezasobola kukwata nsigo ya bulamu. Ku Ssande eyo ku makya Maliyamu n'abakazi abalala baali awo Ye, obulamu, bwe bwabutuka. Ye yali ekibala ekisooka. Oyo eyasooka okuzuukizibwa mu bafu, obutaddamu kufa. Bw'anaddamu okujja bonna abaafiiridde mu ye, baja kuva mu ntaana nga baweereddwa omubiri omupya, ogutavunda era ogutavunda. "Ekivunda bwe kinaaba kyambaliddwa ekitavunda, n'ekifa ekitafa, kale ekigambo ekyawandiikibwa kirituukirira;

"Okufa kumiriddwa mu buwanguzi. Ayi okufa, obuwanguzi bwo buli ludda wa? Ggwe okufa, olusu lwo luli ludda wa?" (1 Abakkolinso 15:54-55)

Abantu, Yesu bwe yagamba nti, "*Tetelestai (Tetelestai) nga bano!* Kiwedde!" yafuula okufa okuva mu kinnya ekitaliiko wansi n'afuuka ekkubo erifuluma, n'atuggya ku kkubo erimu n'atuteeka ku kkubo erisingako obulungi. Engeri gye twolekagana nayo okufa kwe kugezesebwa kwa asidi, ekipimo ekisembayo eky'okukkiriza kwaffe. Olina okukkiriza okw'ekika ekyo, obwesige obw'ekika ekyo, nti Katonda ajja kukuzuukiza okuva mu nfuufu eno? Asobola – osobola okukibalira kubanga yamenya ekiziyiza ky'okufa, era n'akomawo nga tetulina kufa nate

Ebigambo by'Okwewaayo

Wali wabaddewo ebikumi n'ebikumi, oboolyawo enkumi n'enkumi, ez'okukomererwa mu Yersaalemi nga olunaku Yesu lwe yakomererwa terunnatuuka era oboolyawo enkumi n'enkumi oluvannyuma lwa Yesu okukomererwa. Kale, tekyali nsonga yokka nti omusajja yali akomererwa. Ekyafuula ono obutabeera bwa bulijjo ye musajja eyali ku musaalaba ku lunaku olwo.

Waliwo okusika omuguwa mu bbanga. Waliwo abantu bangi nnyo abaali bakulukutidde mu kibuga Yersaalemi kubanga gwali Mbagi ya Kuyitako. Mu butuufu, ebintu byali bisobola bulungi nnyo okutuuka mu mbeera ey'okutabuka mu Yersaalemi mu kiseera kino eky'omwaka. Waliwo ekika ky'eby'empisa eky'ekibinja ekitulika ekwali ku mulimu ku lunaku olwo lwennyini. Enkya yonna, abakulembeze baali baweezeza ng'abavujirizi. Baali mu bantu nga baleekaana nti, "Mukomerere! Mukomerere!" Abantu bonna baali beegatta ku nsonga eno. Abaserikale Abaruumi baali bulindaala nnyo ku lunaku olwo. Baali balabye enkuyanja y'Abayudaaya nga bano nga bafuuse effujjo emabegako, n'olwekyo baali ku ssaawa yaabwe n'obwegendereza bungu.

Naye kati ekisembayo, Yesu akomererwa ku musaalaba. Ebimu ku biwujjo birabika byakendeddeko katono, naye kati ddala ebintu ebyewuunyisa byali bitandise okubaawo. Tewali yali asobola bulungi kugiteekako lunwe, naye nga waliwo ekintu ekyewuunyisa ku bigenda mu maaso, kumpi ng'ekintu ekikukweka, era nga tomanyi kiki. Tewasobola kukimanya mu bukakafu. Wadde nga zaali ssaawa 12 ez'emisana butereevu waggulu ne wansi, essaawa 12:00 mu ttuntu, obudde bwazibye; si kika kya kizikiza kyokka kye tumanyidde okulaba ng'omuyaga omubi guyiseemu emisana kubanga gukyalimu akasana, naye nga guzikidde nnyo. Yali kika kya kizikiza ky'osobola okuwulira. Kiba ng'ekiro mu ttumbi ng'enkuba etonnya ate ng'omwezi teguvuddeyo, tosobola kulaba mmunyeenye ate ng'oli wala n'amataala g'ekibuga. Mu butuufu olina obuzibu n'okulaba omukono mu maaso ga ffeesi yo. Yali kizikiza eky'ekika ekyo mu ttuntu.

Yali kika kya kizikiza ekizito ky'oyinza kumpi okuwulira, nga kizitowa nnyo nga kumpi osobola okukisala n'akambe. Yali kika kya kizikiza ekireetera ebinyonyi okugenda ne bisula. Yali kika kya kizikiza ekireetera abajaasi okukoleeza emimuli basobole okulaba. Kyali kika kya kizikiza ekitagenda mangu ng'okuziba kw'enjuba bwe kugenda. Naye kyawangaala kirabika ng'emirembe gyonna, essaawa ssatu ez'ekizikiza ekijjuvu. Ebintu byali bisingako ku bya bulijjo, okuwulira okwewuunyisa, okw'entiisa n'okutuuka n'okutiisa.

Naye ekyewuunyisa ku ssaawa zino essatu y'engeri buli omu ku bawandiisi b'enjiri gy'anyumya mu bufunze embooji y'ebyo ebyaliwo mu ssaawa ezisembayo ez'obulamu bwa Yesu. Omu *Baibuli eyogerwako* F. LaGard Smith gye yalongoosa emyaka egiwerako emabega erina engeri ey'ekitalo ey'okuteeka awamu embooji ez'enjawulo ez'enjiri zisobole okusoma ng'ennyonyola emu. "Okuva ku ssaawa ey'omukaaga okutuuka ku ssaawa ey'omwenda, ekizikiza ne kigwa ku nsi. Ku ssaawa nga mwenda, Yesu n'aleekaana mu ddooboozi ery'omwanguka nti, 'Eloyi, Eloyi, lama sabakusaani?' ekitegeeza nti, 'Katonda wange, Katonda wange, lwaki onsudde?'. Abamu ku abo abaali bayimiridde awo bwe baawulira kino, ne bagamba nti, ayita Eriya Oluvannyuma, nga bakimanyi nti byonna kati biwedde era ebyawandiikibwa bisobole okutuukirira, Yesu n'agamba nti, 'Nnina ennyonta.' Amangu ago omu ku bo yadduka n'afuna sipongi. Yagijjuza vinegar w'omwenge n'agiteeka ku muggo n'agiwaayo eri Yesu anywe. Abasigadde ne bagamba nti, 'Kati, muleke tulabe oba Eriya anaajja amuwonye.' Bwe yamala okufuna ekyokunywa, Yesu n'agamba nti, 'Kiwedde.' Yesu yakoowoola mu ddooboozi ery'omwanguka nti, 'Kitange, mu mikono gyo gye ndikwasa Omwoyo wange.' Bwe yayogera ebyo yafukamira n'awaayo omwoyo gwe.

"Mu kaseera ako omutanda gwa yeekaalu ne gukutukamu ebitundu bibiri okuva waggulu okutuuka wansi. Ensi n'ekankana n'amayinja ne gakutuka, entaana ne zikutuka, emirambo gy'abantu abatukuvu bangi abaali bafudde ne gizuukizibwa ne giva mu ntaana. Awo oluvannyuma lwa Yesu okuzuukira ne bagenda mu kibuga ekitukuvu ne balabikira abantu bangi. Omuduumizi w'ekibinja n'abo abaali nabo abaali bakuuma Yesu bwe baalaba musisi ne byonna ebyali bibaddewo, baatidde nnyo ne bannyonyola nti, 'Mazima, ono ye yali Omwana wa Katonda.'

Abakazi abamu baali batunudde wala, nga mu bo mwalimu Maliyamu Magudaleene, Maliyamu nnyina wa Yakobo ne Yose ne Salome. Mu Ggaliraaya, abakazi bano baali bamugoberedde era nga bamufaako. Abakazi abalala bangi abaali bazze naye e Yerusaalemi nabo baali eyo. Abantu bonna abaali bakunjaanye okulaba ekintu ekyo, bwe baalaba ekibaddewo, ne bakuba ekifuba ne bagenda. Naye abo bonna abaali bamumanyi, nga mw'otwalidde n'abakazi abaali bamugoberera okuva e Ggaliraaya, baayimirira wala nga balaba ebintu ebyo byonna.

Mu ssaawa ssatu ezisembayo ez'obulamu bwa Yesu, okuva ku ssaawa 12 ez'emisana okutuuka ku ssaawa 3:00 ez'emisana, Yesu yayogera kitono nnyo, naye bye yayogera bikulu nnyo. Ekintu ekyasembayo ennyo Yesu kye yayogera kyali nti "Kitange, mu mikono gyo gye ndikwasa ebyange." **omwooyo.** "Ekigambo ekisookera ddala kye yayogera awo kye kigambo, "Taata." Kiki

ekigambo ekirabika obulungi ekyo. Mu kizibu kino kyonna ekiwanvu, era ne bwe kiba nga tekinnatuuka, tulaba Yesu ng'ayogera ne Kitaawe emirundi mingi nnyo. Waliwo wakati w'Ekisenge ekya Waggulu n'Olusuku lw'e Gesusemane, Yesu agamba nti, "Kitange, essaawa etuuse." Naye weetegereze engeri gye yayogera mu Katonda nti: "Taata, essaawa etuuse."

Mu kifo kye eky'okwewummuzaamu, yasaba nti "Taata, si bye njagala wabula by'oyagala bikolebwe." Oluvannyuma lw'okukomererwa emisumaali ku musaalaba, n'agamba nti, "Taata, basonyiwe kubanga tebamanyi kye bakola." Nga yeesitula ebibi byaffe n'agamba nti "Katonda wange, Katonda wange, lwaki onsudde?" Mu nkomerero, ng'anaatera okufa, yagamba nti, "Kitange, mu mikono gyo gye ndikwasa omwoyo gwange."

Mu mbeera zino zonna, ne bwe zaali zitya, Yesu teyafiirwa mpuliziganya na Kitaawe. Yali asaba Kitaawe, ng'ayogera ne Kitaawe, ng'ali bumu ne Kitaawe era ng'ali mu kussa ekimu naye. Okujjako akaseera ako akatono Katonda bwe yakusiza Yesu omugongo, era Yesu n'akaaba ebigambo ebyo nti, "Katonda wange, Katonda wange, lwaki onsudde?" Yesu teyamenyangako nkolagana eyo ne Kitaawe.

Okwawukanako ne Yesu tekitwetaagisa nnyo kutuwugula kutuggya ku mulamwa okumala olunaku oba wiiki oba okusingawo, okutuwugula n'okufaayo kwaffe okuva ku Kitaffe, okuva ku ngeri Katonda gy'atuwa omukisa. Tuterwa okwerabira okusaba "Katonda, webale kunfaako" oba "Katonda, webale kukola kino mu bulamu bwange." Twangu nnyo okuwugulibwa, naye si Yesu. Ka kibeere nti Yesu yali mu mbeera ki, bulijjo yali mu kussa ekimu era ng'ayogera ne Kitaawe.

Awo Yesu n'agamba nti, "Kitange, mu mikono gyo..." Okumala essaawa kkumi na bbiri ezisembyeyo, Yesu yali ali mu mikono gy'abalala abaali bamutulugunya. Baali bamusitudde ekirevu, ne bamukuba mu maaso, ne bamumenya mu bukambwe mu bulago n'omubiri ne batwala engule eyakolebwa mu maggwa amawanvu ne banyiga ekyo wansi ku mutwe gwe ne mu kyenye kye. Baali bamutulugunyizza nnyo. Naye kati asembayo mu mikono gya Kitaawe. Takyali mu mikono gy'abo abaamutulugunya, naye kiri mu mikono gyo, Taata, mwe nva omwoyo gwange. Yakwatiddwa kati emikono gya Katonda egy'okwagala we wandibaddewo obukuumi n'okubudaabudibwa n'okukkirizibwa. Siyenza butaloozo nti waliwo ebiseera mpozzi lwe tuwulira nga tuyigganyizibwa oba nga tutulugunyizibwa oba nga tuli ffekka oba embeera yaffe yonna gy'eyinza okuba. Naye okumanya kyokka nti tusobola okubeera mu mikono gya Katonda, so si mu mikono gy'abo abandituyisizza obubi oba wadde mu mikono gyaffe, kirowoozo kibudaabuda.

Yesu era yagamba nti: "Nneewaayo." "Taata, mu mikono gyo gye ndikwasa omwoyo gwange." Mu lulimi olw'olubereberye "commit," kitegeza okuteeka oba okuteeka ku bbali. Mu ngeri endala, tewali n'omu yamuggyako bulamu bwa Yesu. Ekyo yali akigambye ne bwe yali tannakomererwa. Yagamba nti, "Ndakawo obulamu bwange. Tewali atwala."

obulamu bwange okuva gyendi." Mu kyeyagalire, Yesu yawaayo obulamu bwe ku lulwo nange. Yesu yali akoze buli kimu Kitaffe kye yali amusabye okukola. "Kiwedde." Yesu yali afuuse okutangirira ebibi byaffe, ssaddaaka ey'okutangirira. Yesu yali afuuse okumatizibwa Katonda kwe yasaba olw'ebibi by'ensi nga biwugula obusungu bwa Katonda okuva gye tuli. Kyawedde Yesu yeewaayo ng'omusiki waffe. (1 Yokaana 2:1-2) .

Ddala kiyinza okulambikibwa bwe kiti:

1. Tulina ekizibu – tuli boonoonyi abasaliddwa omusango gw'okufa
2. Waliwo eky'okugonjoola – ssaddaaka etaliimu kamogo, etaliimu kibi, yali yeetaagibwa
3. There's a result – Yesu yawaayo obulamu bwe obutaliimu kibi n'ayiwa omusaayi gwe era n'amatiza Katonda by'ayagala okutabagana.

Yesu yagamba nti "Mu mikono gyo, Kitange, nkwaso omwoyo gwange." Kumpi ebyasa kkumi emabega Dawudi yayogera ekintu kye kimu naye n'agattako okusaba nti "Mu mikono gyo ndikwaso omwoyo gwange, onnunula ai Mukama Katonda ow'amazima." (Zabbuli 31:5) Kye kigambo ekiraga nti yeewaddeyo. Ekyo Yesu kye yali akoze mu bulamu bwe bwonna obw'oku nsi. Yeesiga Katonda era yali awaddeyo obulamu bwe mu kugondera Katonda Omuyinza w'ebintu byonna. Yesu yakimanya n'obukakafu bungu nti okuzuukira n'ekitiibwa byali bimulindiridde.

Byali biwedde. Yali atuukirizza buli kimu Katonda kye yali amusabye. Ensasula yonna ey'ebanja lyaffe ery'ekibi yali esasuddwa. Yesu, ssaddaaka yaffe ey'okutangirira, yali atusobozesezza okutabagana ne Katonda. Mpozzi kati tusobola okutegeera obulungi Yokaana kye yali ategeeza bwe yagamba nti "Kubanga Katonda yayagala nnyo ensi n'awaayo omwana we omu yekka buli amukkiriza aleme kuzikirizibwa, wabula abeere n'obulamu obutaggwaawo."

Tulina okwewaayo. Tulina okugumira. Tulina okuwaayo obulamu bwaffe gy'ali. "Oba temumanyi nti ffenna ababatizibwa mu Kristo Yesu twabatizibwa mu kufa kwe?N'olwekyo twaziikibwa wamu naye okuyita mu kubatizibwa mu kufa, nga Kristo bwe yazuukira mu bafu olw'ekitiibwa kya Kitaffe, naffe tusobole okubeera n'obulamu obuggya. Bwe tuba nga tugattibwa naye bwe tutyo mu kufa kwe, mazima naffe tujja kugattibwa wamu naye mu kuzuukira kwe. Kubanga tumanyi nti omuntu waffe ow'edda yali yakomererwa wamu naye omubiri gw'ekibi guleme kuggwaawo, tuleme kuddamu kubeera baddu ba kibi kubanga omuntu yenna afudde asumuluddwa okuva mu kibi Kaakano bwe tunaafa ne Kristo, tukkiriza nti naffe tujja kuba balamu naye." (Abaruumi 6:3-8) Ate era tulina okusigala nga twemalira ku kintu kyonna era nga tuli beesigwa. "N'olwekyo, okuva bwe twetooloddwa ekire ekinene bwe kiti eky'abajulizi, ka tusuule buli kimu ekiremesa n'ekibi ekizingiramu amangu ennyo, tudduke n'okugumiikiriza emisinde egyateekebwa akabonero ku lwaffe. Tuteeke amaaso gaffe ku Yesu, omuwandiisi era omutuukirivu w'okukkiriza kwaffe, eyagumira omusaalaba olw'essanyu eryateekebwa mu maaso ge, ng'agunyooma ensanyi, n'atuula ku mukono ogwa ddyo ogw'omukono entebe ya Katonda eyagumiikiriza okuziyizibwa ng'okwo okuva eri ababi

abasajja, muleme kukoowa n'okubulwa omutima." (Abaebbulaniya 12:1-3) Amazing Grace #1256
Steve Flatt, March 31, 1996